

**CRNA GORA
MINISTARSTVO ODBRANE**

**IZVJEŠTAJ
O STANJU U VOJSCI CRNE GORE
ZA 2016. GODINU**

Mart, 2017. godine

SADRŽAJ

UVOD	3
1 OPERATIVNE SPOSOBNOSTI VOJSKE	5
1.1 Komandovanje, kontrola i komunikacije.....	5
1.1.1 Popuna personalom	6
1.1.2 Planiranje, organizacija rada i kontrole	7
1.1.3 Organizacija sistema podrške veze i informatičke podrške	8
1.1.4 Transparentnost rada i saradnja sa civilnim sektorom	9
1.2 Podoficirski lanac podrške u funkciji komandovanja.....	9
1.3 Angažovanje Vojske u izvršavanju dodijeljenih misija.....	10
1.3.1 Angažovanje Vojske u odbrani Crne Gore.....	10
1.3.2 Angažovanje Vojske u međunarodnim misijama i operacijama	10
1.3.3 Angažovanje Vojske u podršci civilnim institucijama u kriznim situacijama	13
1.3.4 Aktivnosti Vojske iz oblasti civilno-vojne saradnje.....	15
2 LOGISTIČKA PODRŠKA.....	17
2.1 Opremanje značajnijom borbenom opremom	17
2.2 Logistička podrška jedinicama u izvršavanju misija Vojske.....	18
2.3 Rješavanje viškova naoružanja, ubojnih sredstava i drugih pokretnih sredstava.....	20
3 ZAŠTITA LICA, OBJEKATA I TAJNIH PODATAKA.....	21
3.1 Zaštita lica i objekata	21
3.2 Zaštita tajnih podataka	22
4 OBUKA, OBRAZOVANJE I STRUČNO USAVRŠAVANJE KADRA.....	22
4.1 Obuka pripadnika Vojske	22
4.2 Obrazovanje i stručno usavršavanje kadra	24
4.3 Izučavanje stranih jezika.....	25
4.4 Učešće Vojske na vojnim vježbama u zemlji i inostranstvu	25
4.4.1 Vojne vježbe u zemlji.....	26
4.4.2 Vojne vježbe u inostranstvu	26
5 IMPLEMENTACIJA NATO PROGRAMA	28
5.1 Implementacija partnerskih ciljeva.....	29
5.2 Implementacija Plana vojne integracije u NATO.....	30
5.3 Implementacija Koncepta operativnih sposobnosti	32
6 MEĐUNARODNA VOJNA SARADNJA	33
6.1 Realizacija planova multilateralne saradnje	33
6.2 Realizacija planova bilateralne saradnje.....	33
6.2.1 Saradnja sa Sjedinjenim Američkim Državama.....	33
6.2.2 Saradnja sa državama iz regiona	34
6.2.3 Saradnja sa ostalim državama	34
7 FINANSIRANJE VOJSKE	35
ZAKLJUČAK.....	37
PRILOZI.....	40

UVOD

Izveštaj o ukupnom stanju u Vojski je proizvod prethodno izvršenih analiza stanja u Generalštabu i jedinicama Vojske. Izveštaj omogućuje uvid u vitalnost i održivost sistema odbrane i ostvareni napredak u razvoju kapaciteta i sposobnosti Vojske.

U izveštaju je prikazan razvoj operativnih sposobnosti Vojske, dostignuća u oblasti obuke i obrazovanja, te međunarodna vojna saradnja sa posebnim osvrtom na implementaciju NATO programa.

U godini kada je obilježeno deset godina od formiranja Vojske Crne Gore (u daljem tekstu: Vojska), težište njenog angažovanja bilo je na razvoju sposobnosti koje doprinose efikasnoj i pravovremenoj implementaciji definisanih odbrambenih politika, planova i programa.

Jasna vizija i dovoljno precizni planovi omogućili su Vojski unapređenje njenih sposobnosti, kreirajući održiv sistem, koji će kao dio kolektivnog sistema bezbjednosti biti sposoban da sa saveznicima odgovori na bezbjednosne izazove, rizike i prijetnje.

Kvalitet, predan rad i posvećenost doveli su do afirmacije Vojske, na domaćem i međunarodnom planu.

Pozivnica za članstvo u NATO, potpisivanje i ratifikacije Pristupnog protokola koje su u toku, pokazatelj su da je Vojska uspješno ispunila dodijeljene ciljeve i zadatke.

Definisane misije¹ predstavljaju polaznu osnovu za razvoj i strukturu Vojske. Iz misija odbrane proističu osnovni zadaci Vojske². Usklađenost efikasnog izvršenja dodijeljenih misija i zadataka Vojske i raspoloživost potrebnih resursa, glavni je izazov koji je uspješno rješavala Vojska tokom 2016. godine.

U skladu sa dodijeljenim misijama i zadacima, razvojnim programskim ciljevima, identifikovanim izazovima, prijetnjama i rizicima, materijalnim mogućnostima i odobrenim finansijskim sredstvima, kvalitetnim i pravovremenim planiranjem su definisane težišne aktivnosti u radu Vojske u izveštajnom periodu.

Najbitnije aktivnosti Vojske u 2016. godini bile su:

- Realizacija aktivnosti iz Plana vojne integracije u NATO;
- Učešće u međunarodnim misijama i operacijama pod vođstvom Ujedinjenih nacija, NATO-a i Evropske unije;
- Unapređenje kapaciteta i sposobnosti snaga angažovanih u izvršavanju nacionalnih odbrambenih zadataka;
- Realizacija aktivnosti iz programa saradnje i preuzetih obaveza prema NATO-u;

---

¹ Misije Vojske su:

1. Odbrana Crne Gore kroz aktivnu saradnju sa saveznicima i partnerima.
2. Doprinos u izgradnji i očuvanju mira u regionu i svijetu.
3. Podrška civilnim institucijama u kriznim situacijama.

² U okviru prve misije, zadaci Vojske su:

- a) Zaštita nezavisnosti, teritorijalnog integriteta i suvereniteta Crne Gore,
- b) Dostizanje potrebnog nivoa interoperabilnosti snaga sa saveznicima i partnerima,
- c) Podrška savezničkim snagama.

U okviru druge misije, zadaci Vojske su:

- a) Učešće u međunarodnim operacijama i misijama,
- b) Kontrola naoružanja u skladu sa međunarodnim sporazumima,
- c) Učešće u međunarodnoj vojnoj saradnji radi razvijanja povjerenja i partnerstva.

U okviru treće misije, zadaci Vojske su:

- a) Podrška civilnim institucijama prilikom prirodnih i vještaški izazvanih katastrofa,
- b) Podrška policiji u borbi protiv terorizma,
- c) Podrška u akcijama traganja i spašavanja.

- Realizacija aktivnosti iz Individualnog programa za partnerstvo i saradnju³ sa NATO-om i planova bilateralne saradnje u cilju implementacije partnerskih ciljeva i dostizanja zahtijevanog nivoa interoperabilnosti;
- Nastavak intenzivne međunarodne vojne saradnje sa težištem na zemlje regiona;
- Realizacija aktivnosti po raznim programima saradnje sa oružanim snagama Sjedinjenih Američkih Država, kao jednom od najznačajnijih sadržaja vojno-vojne saradnje;
- Učešće na vježbama "Mir", "Combined Resolve", "Immediate Response", "Balkan Shield", "Platinum Wolf", "Joint Effort", "REGEX", "Cyber Endeavor", "Adriatic Strike", "Astrapi", "Adriatic CAX" i "Adriatic LIVEX";
- Realizacija nacionalnih vježbi "Plavi horizont 16" i "Odlučan odgovor 02";
- Nastavak aktivnosti na punoj implementaciji obaveza koje proističu iz OCC E&F programa;
- Unapređenje sposobnosti korišćenja engleskog jezika kroz implementaciju PELT projekta i drugih oblika organizacije nastave;
- Obrazovanje i usavršavanje na vojnim akademijama, stručnim oficirskim kursovima, komandno-štabnim i ratnim školama u inostranstvu;
- Opremanje i razvoj sposobnosti snaga deklariranih za učešće u međunarodnim operacijama i jedinicama Vojske u skladu sa zahtjevima koji proističu iz partnerskih ciljeva;
- Dostizanje potrebnog nivoa interoperabilnosti za izvršavanje zadataka u okviru priprema za članstvo u NATO i EU;
- Izgradnja održivog sistema kontrole i zaštite vazdušnog prostora zajedno sa partnerima i saveznicima;
- Posjeta predstavnika OEBS, Vazduhoplovstvu i Vojnoj instalaciji Vojske, po "Bečkom dokumentu 2011";
- Unapređenje sposobnosti Mornarice Vojske, kroz integraciju nacionalnog sistema pomorske bezbjednosti, regionalnu saradnju i učešće u zajedničkim aktivnostima sa partnerima iz NATO i EU;
- Podizanje nivoa ispravnosti plovniha objekata;
- Prihvatanje i implementacija NATO standarda u skladu sa raspoloživim resursima i zahtjevima iskazanim u partnerskim ciljevima;
- Razvoj mehanizama za ravnomjerniju zastupljenost žena u strukturi podoficirskog i oficirskog kadra, kao i podmlađivanje kadra;
- Razvoj sposobnosti vojnog medicinskog centra za izvršenje sistematskih i drugih specifičnih pregleda vojnih lica, zajedno sa medicinskim centrom Ministarstva unutrašnjih poslova;
- Unapređenje kvaliteta životnog standarda pripadnika Vojske kroz povećanje zarada pripadnika Vojske i pripreme za valorizaciju neperspektivne vojne imovine radi rješavanja stambenih potreba pripadnika Vojske;
- Nastavak rješavanja viškova vojne opreme i unapređenje skladištenja ubojnih sredstava;
- Nastavak infrastrukturnog uređenja kasarni i poligona u cilju unapređenja uslova za rad i obuku.

---

³ Individualni program za partnerstvo i saradnju (eng. Individual Partnership and Cooperation Programme - IPCP) je NATO program za razvoj sposobnosti pripadnika i jedinica Vojske.

1 OPERATIVNE SPOSOBNOSTI VOJSKE

Izgradanja operativnih sposobnosti, implementacija modernih standarda, kao i učešće u međunarodnim mirovnim operacijama bili su glavni prioriteti Vojske u 2016. godini. Na ovaj način pripadnici Vojske dali su svoj doprinos ostvarenju strateških ciljeva Crne Gore – integracije u evropske i evroatlantske organizacije.

Brojne su aktivnosti koje je Vojska uspješno realizovala tokom 2016. godine.

Pješadijske jedinice uspješno su razvijale sposobnosti u skladu sa vrlo zahtjevnim NATO standardima, a ocjenjivanje i sertifikaciju dostignutog nivoa sposobnosti vršili su zajednički timovi Vojske i NATO komandi.

U periodu od 29. maja do 11. juna 2016. godine, u okviru Koncepta operativnih sposobnosti⁴ (u daljem tekstu: OCC), realizovano je ocjenjivanje 2. ojačane pješadijske čete⁵ na nivou NEL-1 i "31. kurs za obuku ocjenjivača (ETC 31)". Ocjenjivanje je izvršio mješoviti ocjenjivački tim, sastavljen od nacionalnih i NATO ocjenjivača, na vježbi "Odlučan odgovor 02", u Pljevljima (u Kasarni "Vladimir Knežević Voloda" i Vojnom objektu "Židovići").

Planinska četa iz Pješadijskog bataljona uspješno je realizovala zahtjevu obuku u saradnji sa planinskim jedinicama oružanih snaga Republike Austrije i Republike Slovenije.

U Mornarici uspješno funkcioniše savremeni sistem za nadzor mora, koji Mornaričkom operativnom centru obezbjeđuje neprekidan pregled situacije na moru i razmjenu podataka sa operativnim centrima partnerskih zemalja i civilnim institucijama u Crnoj Gori nadležnim za pomorsku bezbjednost.

Sa patrolnim brodovima "P-34" i "P-35" uspješno je realizovana vježba na moru sa bojevim gađanjem brodskim artiljerijskim oruđima. Pri kraju je remont Školskog broda "Jadran" a u toku je remont raketne topovnjače "R-405".

U Vazduhoplovnom operativnom centru počela je razmjena podataka o situaciji u vazдушnom prostoru sa partnerima iz NATO, a ulaskom u članstvo NATO zaokružice se sistem kontrole i zaštite našeg vazdušnog prostora.

Tokom godine započeta je adaptacija Operativnog centra Generalštaba Vojske u cilju unapređenja uslova za razmjenu podataka sa NATO partnerima i efikasnije komandovanje jedinicama Vojske u Crnoj Gori i u međunarodnim misijama i operacijama.

Nabavkom helikoptera i lakih oklopnih vozila u narednom periodu, kao i modernizacijom patrolnih brodova koja je planirana tokom 2017. godine značajno će se unaprijediti operativne sposobnosti Vojske.

1.1 Komandovanje, kontrola i komunikacije

Proces komandovanja u Vojski zahtijeva kontinuiran prenos podataka u realnom vremenu, neprekidne i sigurne komunikacije sa ostalim snagama bezbjednosti i partnerima, te dostupnost obavještajnim informacijama.

Komandovanje u Vojski zasniva se na načelima subordinacije, jedinstva komandovanja u pogledu upotrebe snaga i sredstava, jednostarješinstva i obaveze izvršavanja odluka, zapovijesti, naređenja i naredbi pretpostavljenog starješine i nadležnih organa. Dnevno komandovanje u

⁴ *Koncept operativnih sposobnosti*, engl. *Operational Capabilities Concept*, skraćeno OCC, je program kojim se ocjenjuje da li jedinica iz zemlje koje nije članica NATO-a, interoperabilna sa oružanim snagama država članica NATO-a. Koncept ima četiri nivoa ocjenjivanja (SEL-1, NEL-1, SEL-2, NEL-2) i načelno se jedan nivo ocjenjivanja realizuje u toku jedne kalendarske godine.

⁵ 2. *Pješadijska četa* iz sastava Pješadijskog bataljona je ojačana sa Timom EOD (za deminiranje), Timom HBRN (za hemijsku-biološku-radiološku i nuklearnu zaštitu) iz sastava Pješadijskog bataljona, kao i Timom vojne policije iz sastava Čete vojne policije.

Vojsci se zasniva na poznavanju stanja u potčinjenim jedinicama, preciznom planiranju i redovnoj dnevnoj koordinaciji zadataka.

Usvajanjem novog Pravila službe Vojske, u januaru 2016. godine, stvoreni su uslovi za efikasnije komandovanje, a uvođenjem u upotrebu novog programa za planiranje rada u Vojsci omogućena je efikasnija koordinacija zadataka na svim nivoima Vojske. Naređenja prema potčinjenim se pravilno i pravovremeno prenose.

Ministar odbrane, načelnik Generalštaba, državni sekretar i prošireni kolegijum Načelnika Generalštaba

Procesnom funkcijom kontrole, svakodnevno i sveobuhvatno sa komandnog i stručnog aspekta, vršene su kontrole realizacije zadataka. Kontrolama je ostvaren uticaj na otklanjanje ranije evidentiranih odstupanja i omogućen je uvid u eventualne razlike između planiranih i realizovanih aktivnosti.

Uvođenjem novih sistema elektronskih komunikacija, povećani su brzina, kvantitet i kvalitet razmjene informacija što je unaprijedilo sistem komandovanja. Sistem komandovanja znatno je unaprijeđen uvođenjem eDMS⁶ čija će puna implementacija olakšati rad sa dokumentima i

smanjiti troškove njihove obrade u štampanoj verziji.

Učešćem pripadnika Vojske, više od 20%, u međunarodnim aktivnostima znatno su unaprijeđene operativne sposobnosti Vojske za rad u komandama međunarodnih snaga i izvršavanje zadataka pod komandom međunarodnih snaga.

U narednoj godini težište u razvoju sistema komandovanja biće na razvoju žilavosti i fleksibilnosti sistema, te protoku informacija u realnom vremenu i složenom okruženju.

1.1.1 Popuna personalom

Na osnovu *Odluke o organizacijsko-formacijskoj strukturi i veličini Vojske*, koju je utvrdila Vlada Crne Gore, Vojska ima 1950 formacijskih mjesta, sljedeće strukture: 287 oficira, 833 podoficira, 591 vojnik po ugovoru i 239 civilnih lica. Trenutna popunjenost Vojske sa personalom je 1853 lica u službi u Vojsci, sljedeće strukture: 253 oficira, 802 podoficira, 564 vojnika po ugovoru i 234 civilna lica. Od ovog broja nije postavljeno 20 lica (8 oficira, 8 podoficira, 2 vojnika po ugovoru i 2 civilna lica), uglavnom zbog upućivanja na stručno usavršavanje – školovanje u inostranstvo. Stoga je trenutna popuna formacijskih mjesta 1833, odnosno 94%.

Kontinuiranim aktivnostima usmjerenim na školovanje i usavršavanje kadrova, stvorena je kadrovska baza koja je odgovorila postavljenim zadacima.

Prosječna starost lica zaposlenih u Vojsci je 40 godina. Najnepovoljnija starosna struktura je kod podoficira i iznosi 43 godine. Najpovoljnija starosna struktura je kod vojnika po ugovoru i iznosi 32 godine.

U Vojsci su zaposlene 164 žene što čini oko 9% od ukupnog broja zaposlenih.

Tokom 2016. godine, po završetku školovanja na vojnim akademijama u inostranstvu, u službu u Vojsci, u činu oficira, primljeno je 7 kadeta. Školovanje u Republici Makedoniji završila su 3 kadeta, 2 kadeta u Republici Grčkoj i 2 kadeta u Republici Italiji.

⁶ eDMS (eng. Electronic Document Management System) je elektronski sistem upravljanja dokumentima, kojim se elektronski prati zavođenje dokumenata u djelovodstvo i dalje kretanja dokumenata.

Putem javnog oglasa u službu u Vojsci je primljeno je 48 lica (44 vojnika po ugovoru i 4 civilna lica).

U 2016. godini, služba u Vojsci je prestala za 33 lica (7 oficira, 3 podoficira, 16 vojnika po ugovoru i 7 civilnih lica). Od toga, za 31 lice služba je prestala uz častan otpust, a za 2 lica uz nečastan otpust.

1.1.2 Planiranje, organizacija rada i kontrole

Planiranje u Vojsci je usmjereno na dostizanje krajnjeg željenog stanja i ostvarenje projektovanih ciljeva, unutar dodijeljenih resursa u skladu sa principom racionalnosti. Planiranje predstavlja koordinisani proces koji definiše ciljeve, procedure, resurse, ograničenja i rokove za očekivane planske događaje i krizne scenarije.

Planovima rada, čiju strukturu čine ciljevi, težišni zadaci i operacionalizacija zadataka, precizno se definišu sadržaji i dinamika realizacije. Godišnjim i mjesečnim planovima rada, obuhvaćene su aktivnosti iz domena: ljudskih i materijalnih resursa; operacija; obuke i obrazovanja; provjere borbene spremnosti; vojno-vojne saradnje i civilno-vojnih odnosa; komunikacija; finansija; te drugih aktivnosti iz nadležnosti Generalštaba i jedinica Vojske.

Tokom 2016. godine obezbijeđen je kontinuitet realnog i organizovanog planiranja rada na svim nivoima komandovanja. Uveden je novi program za planiranje rada u Vojsci čime je omogućeno efikasnije planiranje zadataka i praćenje njihove realizacije, kako po vremenskim okvirima, tako i po nosicima izvršenja pojedinačnih zadataka.

Polazne osnove za izradu godišnjih planova su:

- Zadaci koji proizilaze iz misija Vojske;
- Principi razvoja Vojske iz Dugoročnog plana razvoja odbrane 2016-2025;
- Smjernice za razvoj Vojske iz Strategijskog pregleda odbrane;
- Obaveze koje proističu iz partnerskih ciljeva;
- Scenariji koji pokrivaju razne događaje iz oblasti kriznog planiranja i odgovora Vojske na moguće izazove, rizike i prijetnje;
- Naučene lekcije i zaključci iz analize operativnih sposobnosti Vojske;
- Izveštaji o stanju u Vojsci i učešću Vojske u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu;
- Procjena bezbjednosne situacije u okruženju i moguće implikacije na sistem bezbjednosti;
- Finansijski okvir i planovi opremanja.

Uspostavljena organizacija rada u Vojsci obezbjeđuje:

- Efikasan sistem komandovanja koji obezbjeđuje neprekidnost i rad u svim uslovima;
- Operacionalizaciju zadataka i koordinaciju aktivnosti Vojske;
- Ravnomjerno opterećenje ljudstva i funkcionalnu zamjenjivost u radu;
- Mogućnost brze interakcije između jedinica Vojske;
- Kvalitetno korišćenje informacione tehnologije;
- Zaštitu na radu, pravilan odmor i zdravstvenu zaštitu zaposlenih.

Organizacija rada je usklađena sa NATO organizacijom rada poštujući specifičnosti malih zemalja, brojnu veličinu i misije Vojske.

Realizacijom kontrola na svim nivoima komandovanja, u 2016. godini, utvrđen je kvalitet i kvantitet realizacije planiranih zadataka, obezbijeđeno je jačanje odgovornosti kontrolisanih sastava za stanje borbene spremnosti Vojske, utvrđen je dostignuti stepen borbene spremnosti jedinica Vojske i obezbijeđen je potreban stepen kompatibilnosti borbene spremnosti Vojske sa NATO standardima.

Izvršenim kontrolama utvrđeno je da stanje u kontrolisanim jedinicama Vojske ne odstupa od projektovanog.

1.1.3 Organizacija sistema podrške veze i informatičke podrške

Sistem podrške veze i informatičke podrške funkcionisao je u skladu sa postojećim Planom veze Vojske, standardnim operativnim procedurama i naređenjima. Proces komandovanja i kontrole (C2⁷), između komandi i njima potčinjenih jedinica, funkcioniše kroz stacionarni sistem veza, pokretni sistem radio-relejnih i sistem radio veza.

Tokom godine realizovan je niz projekata modernizacije informaciono-komunikacione infrastrukture, od kojih su najznačajniji:

- Digitalizacija stacionarnog sistema radio-relejnih veza "Backbone";
- Ugradnja optičke kablovske mreže velikog kapaciteta u Vazduhoplovnom operativnom centru i objektu Ministarstva odbrane u ulici Vaka Đurovića u Podgorici;
- Izgradnja lokalnih računarskih mreža (LAN) u kasarnama;
- Izgradnja i stavljanje u funkciju nadzemnog objekta na Stacionarnom čvorištu veze "Lovćen";
- Izgradnja antenskog stuba na vojnom sidrištu u Luci Bar.

Stacionarno čvorište veze "Lovćen"

Sopstvenim sredstvima i donacijom Sjedinjenih Američkih Država, tokom 2016. godine, nastavljeno je opremanje taktičkim radio uređajima marke "Harris", snaga deklariranih za angažovanje u međunarodnim misijama i operacijama, kao i snaga za podršku civilnim institucijama u kriznim situacijama.

Obuka pripadnika roda veze u rukovanju i osnovnom održavanju taktičkih radio-uređaja i radio-relejnih linkova vršena je u saradnji sa preduzećima sa kojima Ministarstvo odbrane ima sklopljene ugovore, u organizaciji organa i jedinica roda veza.

Nastavljan je razvoj i unapređenje informaciono-komunikacionih sistema (IKS) i informaciono-komunikacionih servisa Ministarstva odbrane i Vojske. Unaprijeđena je informaciono-komunikaciona mreža Intraneta IKS-B1 (zatvorena mreža) i informaciono-komunikaciona mreža Interneta IKS C-1 (kontrolisana mreža). Mreža Intraneta unaprijeđena je kvantitativno (proširena je na veći broj korisnika) i kvalitativno (bezbjedan prenos elektronske pošte i identifikaciju korisnika).

Mjere bezbjednosti i zaštite informacija unaprijeđene su fizičkim razdvajanjem informaciono-komunikacione mreže IKS-B1 i IKS-C1. Pored toga, detaljno su propisane mjere bezbjednosti i standardne operativne procedure za svaku informaciono-komunikacionu mrežu, propisane dužnosti administratora IKS, te u potpunosti je implementiran servis za antivirusnu zaštitu.

Sistem elektronskog upravljanja dokumentima (InfoDMS) sa elektronskim djelovodnikom, uspostavljen je u kancelarijama opštih poslova Vojske, u organizacionim cjelinama Generalštaba Vojske, jedinicama Vojske (komandanti i komandiri jedinica, kao i njihovi zamjenici). Nabavkom računarske opreme, tokom 2017. godine, nastaviće se potpunija implementacija InfoDMS u jedinicama Vojske.

U toku 2016. godine, nastavljena je podrška razvoju mornaričkog informacionog sistema za komandovanje i kontrolu (C2IS) u Mornaričkom operativnom centru u Komandi Mornarice Vojske u Baru, kao i podrška implementaciji NATO programa ASDE⁸ u Vazduhoplovnom

⁷ C2 – eng. Command and Control (Komandovanje i kontrola)

⁸ ASDE – eng. Air Situation Data Exchange (Razmjena podataka iz vazdušnog prostora).

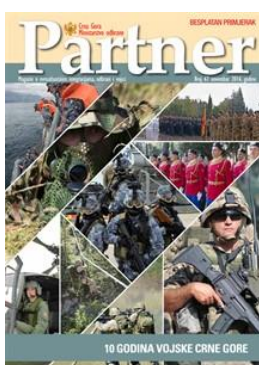
operativnom centru na Vojnom aerodromu "Golubovci". Od maja 2016. godine vrši se direktna razmjena podataka između Vazduhoplovnog operativnog centra Vojske i Vazduhoplovnog operativnog centra Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Podrška veze i informatike u misiji "Resolute Support" u Avganistanu vršena je putem zaštićene mreže za prenos podataka. Za komunikaciju pripadnika Vojske koji su angažovani u međunarodnim misijama i operacijama sa njihovim porodicama obezbijeđen je Internet.

Pored navedenog, potrebne veze i informatička podrška Vojske obezbijeđeni su u saradnji sa kompanijama "Telekom Crna Gora", "Telenor", "M:tel", kao i drugim firmama sa kojima Ministarstvo odbrane ima zaključene ugovore.

1.1.4 Transparentnost rada i saradnja sa civilnim sektorom

Imajući u vidu značaj transparentnosti rada i saradnje sa civilnim sektorom, Vojska je tokom 2016. godine nastavila sa pravovremenim, potpunim i transparentnim izvještavanjem nadležnih institucija i primjerenim obavještaivanjem javnosti o svojim aktivnostima.

U skladu sa Zakonom o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane, te Zakonom o odbrani, Savjetu za odbranu i bezbjednost, Odboru za bezbjednost i odbranu Skupštine Crne Gore i Ministarstvu odbrane, pravovremeno su dostavljani izvještaji.

Vojska je pokazala otvorenost za civilno društvo i medije, te potrebu za interaktivnom komunikacijom. Nastavljeno je sa prezentovanjem informacija o radu Vojske na internet stranici Vojske i u časopisu "Partner".

U skladu sa svojim mogućnostima Vojska je realizovala brojne aktivnosti kao podršku nevladinim organizacijama i opštinama. Detaljniji opis saradnje Vojske i civilnih institucija dat u poglavlju 1.3.4. ovog izvještaja.

1.2 Podoficirski lanac podrške u funkciji komandovanja

Rad podoficirskog lanca podrške tokom 2016. godine odvijao se u skladu sa normativnim aktima i dodijeljenim ovlaštenjima. Tokom godine pružena je podrška sistemu komandovanja u vođenju, osposobljavanju, usavršavanju i profesionalnom razvoju podoficirskog i vojničkog kadra.

Primarne aktivnosti podoficirskog lanca podrške tokom godine bile su fokusirane na unapređenju individualne osposobljenosti i obuci jedinica ranga odjeljenja. U cilju praćenja stanja osposobljenosti podoficirskog i vojničkog kadra za misije Vojske, po godišnjoj listi obaveznih zadataka za obuku i ocijenjivanje, vršene su redovne kontrole i ocjenjivanja dostignutih sposobnosti podoficirskog i vojničkog kadra.

U cilju kvalitetnijeg vođenja i profesionalnog razvoja podoficirskog i vojničkog kadra, formiran je *Podoficirski odbor Vojske*, u februaru 2016. godine, koji predstavlja savjetodavno tijelo načelnika Generalštaba Vojske. Odbor sačinjavaju prvi podoficiri iz sastava Generalštaba i jedinica Vojske neposredno potčinjenih Generalštabu Vojske. Odbor prati stanje, predlaže mjere i daje preporuke i mišljenja iz oblasti profesionalnog usavršavanja, obuke, statusa i razvoja karijere podoficirskog i vojničkog kadra.

Tokom 2016. godine održane su brojne vježbe i seminari u zemlji i inostranstvu u kojima su aktivno učestvovali predstavnici podoficirskog lanca podrške. Podoficirski lanac podrške Vojske posjetili su glavni podoficir Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu, Davor Petek i glavni podoficir Nacionalne garde Mejn, Scott Doyon.

Podoficirski lanac podrške Vojske dobio je priznanje od strane Oružanih snaga Sjedinjenih Američkih Država. Ovo internacionalno priznanje dodjeljuje se glavnim podoficirima koji su napravili trajan doprinos vođenju i razvoju podoficirskog lanca podrške.

1.3 Angažovanje Vojske u izvršavanju dodijeljenih misija

Tokom 2016. godine, Vojska je vršila pripreme i obuku za angažovanje u sve tri misije.

Sposobnosti za misiju odbrane Crne Gore, Vojska je razvijala kroz obuku i održavanje potrebnog nivoa borbene spremnosti.

Angažovanjem Vojske u međunarodnim misijama i operacijama dat je doprinos očuvanja mira u svijetu, pri čemu je Vojska prepoznata i uvažena kao pouzdan partner.

Misiju podrške civilnim institucijama u kriznim situacijama, Vojska je realizovala kroz vježbe u zemlji i inostranstvu, i angažovanjem u zajedničkim timovima Vojske i drugih državnih institucija Crne Gore.

1.3.1 Angažovanje Vojske u odbrani Crne Gore

Pripreme za zadatke koji proističu iz misije odbrane Crne Gore stalna su obaveza Vojske i njima je, tokom godine, Vojska bila potpuno posvećena.

Brojne su aktivnosti koje su u tom pravcu izvedene. Svakodnevnom obukom, opremanjem, aktivnim učešćem u misijama podrške miru i stabilnosti u svijetu, pripremama i učešćem na vježbama u Crnoj Gori i u inostranstvu, te drugim brojnim angažovanjima, Vojska je u značajnoj mjeri unaprijedila svoje sposobnosti. Tako je na konkretan i mjerljiv način doprinijela bezbjednosti Crne Gore.

Intenzivirana je obuka za specifična područja upotrebe Vojske. Kopnene snage i Mornarica Vojske su intenzivnije realizovale zajedničku obuku za zaštitu nacionalnih interesa na moru, a posebno u vezi mogućeg nekontrolisanog priliva izbjeglica na moru i priobalju. Kopnene snage su intenzivirale obuku u terenskim uslovima čime su značajno unaprijeđene i logističke sposobnosti za njihovu podršku.

Od strane ocjenjivačkog tima NATO uz asistenciju nacionalnih ocjenjivača, sertifikovana je kao "interoperabilna", 2. Pješadijska četa iz Pješadijskog bataljona ojačana sa Timom vojne policije, Timom HBRN⁹ i Timom EOD¹⁰. Ocjenjivanje je realizovano u skladu sa *Konceptom operativnih sposobnosti* (OCC) i NATO programom za ocjenjivanje kopnenih snaga (CREVAL¹¹) na nivou NEL-1, od 06. do 10. juna 2016. godine u okolini Pljevalja.

1.3.2 Angažovanje Vojske u međunarodnim misijama i operacijama

Učešće pripadnika Vojske u međunarodnim misijama i operacijama bio je jedan od prioritetnih zadataka Vojske u toku 2016. godine. Kroz ove aktivnosti Vojska je u stanju da na najdirektniji način provjeri nivo dostignutih operativnih sposobnosti u kriznom području.

Tokom 2016. godine, pripadnici Vojske su bili angažovani u četiri međunarodne misije i operacije:

- misiji "Resolute Support" u Avganistanu,
- operaciji Evropske unije "ATALANTA" u vodama Indijskog okeana,
- misiji "EUTM" u Maliju i
- misiji "MINURSO" u Zapadnoj Sahari.

U pripremama pripadnika Vojske za učešće u međunarodnim misijama i operacijama, posebna pažnja je posvećena poštovanju kriterijuma za popunu, obuku i opremanje. Samo potpuno pripremljeni, obučeni i opremljeni pripadnici Vojske bili su upućeni u međunarodne misije i operacije.

---

⁹ HBRN – Hemijsko, biološko, radiološko, nuklearni

¹⁰ EOD – eng. Explosive Ordnance Disposal

¹¹ CREVAL – Program ocjenjivanja borbene spremnosti za komande i jedinice kopnene vojske (eng. Combat Readiness Evaluation Programme for Land HQs and Units)

Angažovanje Vojske u misiji "Resolute Support"

"Resolute Support" misija međunarodnih bezbjednosnih snaga u Avganistanu pod mandatom Ujedinjenih nacija¹², pokrenuta je 1. januara 2015. godine. Misija "Resolute Support", koja je formalni nasljednik misije "ISAF", ima zadatak da pruži pomoć avganistanskim nacionalnim snagama bezbjednosti u osam ključnih područja: višegodišnje budžetiranje, transparentnost, odgovornost i kontrola, civilna kontrola avganistanskih bezbjednosnih institucija, generisanje snaga, pomoć u rukovođenju snagama, strategija i planiranje politike, resursi i realizacija, obavještajni rad i strategijske komunikacije.

Pripadnici Vojske u misiji "Resolute Support" bili su angažovani na dužnostima štabnog osoblja u Komandi za obuku, savjetovanje i pomoć "Sjever" (TAAC-N HQ¹³) i jedinici za obezbjeđenje Timova za obuku, savjetovanje i pomoć avganistanskim nacionalnim snagama bezbjednosti u TAAC-N HQ.

Kroz učešće na zajedničkim zadacima posebno je unaprijeđena saradnja sa oružanim snagama Republike Hrvatske, od koje u kontinuitetu imamo veliku podršku za pripremu naših kontingenata. Iskustva stečena u misiji direktno se primjenjuju u sistemu obuke, što značajno doprinosi dostizanju visokih standarda i unapređenju borbene spremnosti Vojske.

U misiji "Resolute Support" tokom 2016. godine bila su angažovana tri crnogorska kontingenta. Treći kontingent svoje je angažovanje u Avganistanu započeo 30. avgusta 2015. godine, a završio 19. marta 2016. godine. Četvrti kontingent bio je angažovan od 27. februara do 13. septembra 2016. godine. Peti kontingent u misiju je upućen 26. avgusta 2016. godine, a sredinom marta 2017. godine planirana je smjena sa šestim kontingentom i povratak petog kontingenta u Crnu Goru.

Priprema vozila pred upućivanje na zadatak

Angažovanje crnogorskih kontingenata u misiji "Resolute Support", u 2016. godini, proteklo je uz potpunu primjenu pravila angažovanja i definisanih nacionalnih ograničenja. Misija zaštite snaga, uspješno je realizovana uz dosljednu primjenu propisanih taktika, tehnika i standardnih operativnih procedura.

Tokom 2016. godine u misiji "Resolute Support" nije bilo napada na pripadnike Vojske ili drugog oblika njihovog ugrožavanja bezbjednosti. Takođe, nije bilo pojava težeg povređivanja niti drugog oblika ozbiljnog narušavanja njihovog zdravstvenog stanja.

Tri delegacije Ministarstva odbrane i Vojske posjetile su pripadnike trećeg, četvrtog i petog kontingenta Vojske u misiji "Resolute Support" u toku 2016. godine. Dvije delegacije je predvodio načelnik Generalštaba Vojske, admiral Dragan Samardžić i jednom je na čelu delegacije bio zamjenik načelnika Generalštaba Vojske, brigadni general Rajko Pešić.

Do sada je, ukupno četrnaest kontingenata Vojske bilo angažovano u misijama u "ISAF" i "Resolute Support" u Avganistanu, sa ukupno 382 pripadnika, što predstavlja 19,59% ukupnog brojnog stanja Vojske.

¹²Na osnovu Rezolucije Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija broj 2189 od 12. decembra 2014. godine i Sporazuma o statusu snaga (SOFA) Sjedinjenih Američkih Država sa Vladom Islamske Republike Avganistan od 27. novembra 2014. godine.

¹³TAAC-N HQ – Train Advice Assist Command North Headquarters.

Angažovanje Vojske u operaciji „ATALANTA”

"ATALANTA" je operacija Evropske unije, koja je pokrenuta u decembru 2008. godine. Komanda operacije je smještena u Nortvudu kod Londona a brodovi pomorskih snaga EU NAVFOR angažuju se u vodama Indijskog okeana, težišno u blizini Somalije.

Pomorske snage EU NAVFOR u operaciji "ATALANTA" imaju mandat da štite trgovačke brodove koji dopremaju hranu raseljenim licima u Somaliji, podržavaju misiju Afričke Unije "AMISOM", te preventivno djeluju na piratske aktivnosti u teritorijalnim vodama Somalije.

Operacija "ATALANTA" realizuje se u okviru Evropske zajedničke bezbjednosne i odbrambene politike, u skladu sa relevantnim rezolucijama Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija i odredbama međunarodnog prava na moru.

U Komandi operacije "ATALANTA" u Nortvudu u Velikoj Britaniji angažovan je jedan pripadnik Mornarice Vojske, čije angažovanje traje do godinu dana.

Zadatak provjere sumnjivog plovila

Na osnovu Odluke Skupštine Crne Gore, broj 00-72/16-24/4 od 22. jula 2016. godine, odobreno je angažovanje Samostalnog tima za zaštitu broda (Autonomus Vessel Protection Detachment – AVPD) koji čine pripadnici Mornarice Vojske. AVPD se ukrcava na brod UN Svjetskog programa hrane. Ministarstvo odbrane Crne Gore je u procesu potpisivanja tehničkog ugovora sa Ministarstvom odbrane Republike Francuske kojim će biti regulisana logistička podrška AVPD.

Angažovanje AVPD tima se očekuje u apilu 2017. godine, a rotacija traje od tri do četiri mjeseca dok se smjene timova realizuju u Džibutiju.

Pripreme i obuka pripadnika, za učešće u operaciji "ATALANTA", realizovani su u Mornarici Vojske. Kvalitetu priprema pripadnika Mornarice Vojske za upućivanje u operaciju, doprinose i iskustva stečena učešćem na međunarodnim vježbama kao i obuka u NATO centru za obuku u pomorskim operacijama, u Grčkoj (NMIOTC – NATO Maritime Interdiction Operational Training Center).

Tokom 2016. godine jedan pripadnik Mornarice Vojske bio je angažovan na italijanskom brodu "Carabinieri", dok su dva oficira bila angažovana u Komandi operacije "ATALANTA" u Nortvudu, u Velikoj Britaniji.

Tokom angažovanja pripadnika Mornarice u operaciji "ATALANTA", u 2016. godini, nije bilo ugrožavanja njihove bezbjednosti.

Angažovanje Vojske u misiji "European Union Training Mission Mali – EUTM"

Evropska unija je 18. februara 2013. godine započela misiju obuke Oružanih snaga Republike Mali, na osnovu Rezolucije Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija broj 2085 od 20. decembra 2012. godine i poziva Vlade Republike Mali. Zadatak misije jeste stabilizacija prilika u Republici Mali nakon pokušaja tuareških separatista da stvore "nezavisnu državu Tuarega" u sjevernom dijelu Republike Mali.

Misiju čine 23 zemlje Evropske unije, Crna Gora, Gruzija, Moldavija, Srbija i Švajcarska.

U toku 2016. godine, Vojska je angažovala tri oficira u misiji "EUTM", na dužnosti vođe logističkog instruktorskog tima za obuku jedinica oružanih snaga Republike Mali. Smjene pripadnika Vojske na dužnosti u misiji izvršene su 21. februara i 22. avgusta 2016. godine, dok se prva smjena u 2017. godini očekuje sredinom februara.

Za vrijeme angažovanja, jednom pripadniku Vojske je dijagnostikovana malarija. Nakon adekvatnog liječenja u bolnici Oružanih snaga Savezne Republike Njemačke, te uspješnog oporavka u Republici Mali, isti je o nastavio sa obavljanjem dužnosti u misiji.

Obuka pripadnika oružanih snaga Republike

Angažovanje Vojske u misiji "United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara – MINURSO"

Ujedinjene nacije su Misiju Ujedinjenih nacija za referendum u Zapadnoj Sahari (United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara – MINURSO)¹⁴ uspostavile 1991. godine, sa ciljem stvaranja uslova za održavanje referenduma o budućem statusu Zapadne Sahare. Pravo na teritoriju Zapadne Sahare traže Maroko, Alžir, Mauritanija i Pokret za nezavisnost Zapadne Sahare – Polisario.

Komanda misije razmještena je u gradu El-Ajun (eng. Laayoune), dok su posmatrački timovi razmješteni na cjelokupnoj teritoriji države.

Na osnovu Odluke¹⁵ o upućivanju pripadnika Vojske u misiju Ujedinjenih nacija za referendum u Zapadnoj Sahari "United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara – MINURSO", Vojska je 11. novembra 2016. godine uputila prvog oficira a 15. decembra 2016. godine i drugog oficira. Oficiri Vojske u misiji "MINURSO" obavljaju dužnost posmatrača Ujedinjenih nacija. Smjena traje 12 mjeseci. Za vrijeme angažovanja nije bilo događaja koji su mogli ugroziti bezbjednost pripadnika Vojske u misiji "MINURSO".

Sa zadatka svakodnevne patrole

1.3.3 Angažovanje Vojske u podršci civilnim institucijama u kriznim situacijama

U okviru treće misije Vojske (Podrška civilnim institucijama u kriznim situacijama) tokom 2016. godine, Vojska nije imala zahtjeve za obimnijim angažovanjem. Dva najobimnija zadatka bila su saniranje posljedica poplava u Opštini Berane i potraga za nestalim dječakom Ognjenom Rakočevićem.

Vojska je aktivno učestvovala u pripremi, logističkoj podršci i realizaciji vježbe "Crna Gora 2016", koju su zajednički organizovali Direktor za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova i Evro-atlanski centar za koordinaciju odgovora na

Pripadnici Tima HBRN Vojske na vježbi "Crna Gora 2016"

¹⁴ Rezolucijom Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija broj 690 od 29. aprila 1991. godine.

¹⁵ Skupštine Crne Gore, broj 0072/16-19/5 od 17. juna 2016. godine.

katastrofe (EADRCC¹⁶¹⁷). Cilj vježbe je bio uvježbavanje civilnih i vojnih timova za reagovanje i otklanjanje posljedica nastalih u slučaju vanrednih situacija, te provjera stepena koordinacije i interoperabilnosti učesnika vježbe. Vojska je na pomenutoj vježbi angažovala štabne oficire u Direktoratu vježbe, oficire za vezu sa vojnim timovima iz Kraljevine Španije, Republike Albanije, Republike Makedonije i Sjedinjenih Američkih Država, Tim HBRN i Medicinski tim.

Pripadnici Vazduhoplovstva Vojske učestvovali su na vježbi traganja i spašavanja u Republici Italiji, u svojstvu posmatrača.

U vezi sa aktuelnim problemom nekontrolisanog priliva migranata u države Evrope, za predstavnike Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju, na vojnom sidrištu Luke Bar, realizovana je pokazna vježba na temu "Prihvat migranata na moru u toku izbjegličke krize".

Mornarica Vojske učestvovala je na interesornoj vježbi "Luka Kotor 2016" i na vježbi posvećenoj borbi protiv zagađenja mora "Jadran 2016" (u Republici Hrvatskoj). U okviru vježbe "Delfin 2016" u rejonu Boke Kotorske, uvježbavana je upotreba doniranih tehničkih sredstava za pretraživanje, pronalaženje i snimanje minsko-eksplozivnih sredstava zaostalih iz prethodnih ratova. Takođe, vršeno je protivminsko pretraživanje i snimanje morskog dna sonarom i magnetronom u zoni Skadarskog jezera.

Pripadnici Logističkog bataljona, uz predstavnike Bosne i Hercegovine, Republike Makedonije, Republike Slovenije i Republike Srbije, prisustvovali su sanitetskoj vježbi Balkanskih vojno-medicinskih snaga¹⁸ pod nazivom "Proljeće 2016" u Republici Srbiji.

Redovno su preduzimane mjere zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite životne sredine u jedinicama Vojske, kao i pripreme jedinica za angažovanje u ljetnjem i zimskom periodu.

Uzimajući u obzir potrebu angažovanja na zadacima podrške civilnim institucijama u kriznim situacijama, Vojska je učestvovala na vježbama u Crnoj Gori i inostranstvu, kako bi unaprijedila sposobnosti i efikasnije pružila podršku civilnim institucijama.

Pored učešća na vježbama, pripadnici Vojske učestvovali su na mnogobrojnim međunarodnim aktivnostima vezanim za podršku civilnim institucijama u kriznim situacijama, od kojih se izdvajaju:

- Kursevi civilno-vojne saradnje u Republici Srbiji, Kraljevini Holandiji i Republici Italiji;
- Kursevi podvodnog razminiranja u Crnoj Gori;
- Kursevi u vezi zaštite od oružja za masovno uništavanje, hemijskog, biološkog, radiološkog i nuklearnog oružja, u Crnoj Gori, Republici Srbiji, Republici Slovačkoj i Saveznoj Republici Njemačkoj;
- Kursevi "Civilno-vojni pristup pomorskoj bezbjednosti" i "Operacije u katastrofama širokih razmjera" u Sjedinjenim Američkim Državama;
- Radionice u saradnji sa predstavnicima partnerske države Mejn: "Planiranje scenarija nacionalnog odgovora u situacijama prirodnih nepogoda", "Razmatranje pitanja prekogranične saradnje u kriznim situacijama" i "Uticaj vojnih operacija na životnu sredinu" u Crnoj Gori;
- Radionice u Republici Hrvatskoj: "Upravljanje migracijama u Jugoistočnoj Evropi" i "Pomorske bezbjednost i djelovanja države na moru";
- Radionice u Bosni i Hercegovini "Upotreba i zaštita znaka Crvenog krsta" i "Zajednička bezbjednosna i odbrambena politika Evropske unije";
- Obuka za pripadnike Mornarice Vojske u Upravi pomorske sigurnosti u organizaciji Obalske straže Sjedinjenih Američkih Država;

---

¹⁷ EADRCC – eng. Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Center

¹⁸ Balkanske vojno-medicinske snage su projektovane kao multinacionalne modularne snage namijenjene za širok spektar operacija brzog odgovora na krizne situacije, a sponzorisane od strane Kraljevine Norveške i Sjedinjenih Američkih Država

- Obuka za bezbjedno upravljanje motornim sredstvima na manevarskim površinama aerodroma "Podgorica";
- Konferencija o zagađenju mora u organizaciji Centra za ekotoksikološka ispitivanja.

Realizacijom navedenih aktivnosti Vojska je unaprijedila sposobnosti podrške civilnim institucijama u kriznim situacijama i ostvarila bolju saradnju sa nadležnim institucijama u Crnoj Gori.

1.3.4 Aktivnosti Vojske iz oblasti civilno-vojne saradnje

Kao i prethodnih godina, Vojska je u toku 2016. godine realizovala značajan broj aktivnosti vezanih za oblast civilno-vojne saradnje.

Inženjerska jedinica bila je angažovana na sanaciji vodovoda (Židovići kod Pljevalja, Berane i Petnjica), demontaži ranije postavljenih mostova "Bejli" (Virpazar i Prošćenje kod Mojkovca), izgradnji nasipa duž rijeke Grnčar u Opštini Gusinje, čišćenje trase auto-puta od eksplozivnih naprava iz II svjetskog rata i unapređenju putne infrastrukture.

Putna infarstruktura je uređivana u Opštini Berane (Lubnice-Gorikuća-Suvodo), Opštini Cetinje (Rijeci Crnojevića), Opštini Danilovgrad (Komini), Opštini Pljevlja (Trlica-Komini-Odžak, Kruševo-Kakmuže, u Lađani, Glibaćima i Kosanici), Opštini Plav (Brezojevica-Visitor), Opštini Podgorica (Kosor-Bioče, Draževina-Buronje, Doljani-Vrbica, Fundina-Zatrijebač, Kruse-Progonovići, Preoč-Kržanja-Mokra-Širokar-Rikavačko jezero-Korita, Dinoša-Pikalje, u Gornjim Rogamima, Golubovcima, Dajbabama, Tuzima, Piperima, Donjoj Gorici i Radovču);

Detalj sa inženjerskih radova

Mornarica Vojske realizovala je niz aktivnosti u cilju unapređenja pomorske saradnje sa civilnim institucijama. Najznačajnije su bile:

- Praktična obuka učenika Srednje pomorske škole iz Kotora na Školskom brodu "Jadran";
- Održavanje pomorske bezbjednosti na moru i Luci Kotor angažovanjem remorkera PR-41 "Orada", plovnog sredstva EKO-1¹⁹, "ČH-1" i Lučke dizalice "LDI-18";
- Angažovanje motornog glisera "Polycat" za potrebe Centra za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore, u okviru realizacije "Programa monitoringa morskog ekosistema Crne Gore";
- Učešće na regatama "Terra da mare", "Porto Montenegro", "Lamar Trophy", "Tisuću otoka+2", "Diplomatic Regatta 2016", "Fašinada kupu" i regati povodom godišnjice Školskog broda "Jadran", angažovanjem motornih jedrilica;
- Učešće u akcijama sadnje maslina i palmi, te pordška Fitosanitarnoj inspekciji za potrebe orezivanja i hemijskog tretiranja palmi u vojnim objektima;
- Obilježavanje 100. godišnjice

Obilježavanje godišnjice potonuća broda "Brindizi"

¹⁹ EKO-1 je plovno sredstvo čiji je vlasnik Uprava pomorske sigurnosti, koja ga je na upotrebu ustupila Mornarici Vojske.

potonuća broda "Brindizi" sa crnogorskim dobrovoljcima u Medovskom zalivu, 75. godišnjice smrti narodnih heroja Milana Spasića i Sergeja Mašere (prilikom miniranja razarača "Zagreb") i godišnjice potonuća parabroda "Cetinje" u Bokokotorskom zalivu.

Počasna garda angažovana je na ceremonijama uručivanja akreditivnih pisama za 25 ambasadora, svečanog dočeka 2 predsjednika države, te dočeka još 4 međunarodne delegacije.

Povodom 10 godina obnove nezavisnosti i 1000 godina državnosti, Vojni orkestar Počasne garde u saradnji sa Vojnim orkestrom Vojske Slovenije održao je zajedničke koncerte u Podgorici i Bijelom Polju koji su bili otvoreni za javnost. Pored angažovanja na ceremonijama koje su organizovale državne institucije i obilježavanju nacionalnih praznika koje su organizovale strane ambasade. Vojni orkestar pružao je podršku i Školi baleta "Princeza Ksenija", Studentskom kulturnom centru u Podgorici, "Montenegro Dance Open festivalu" i "Ljetnjem kampu za mlade" u Kolašinu.

Pripadnici Voda sanitetske podrške Logističkog bataljona učestvovali su na konferenciji "Samit zdravstvenog turizma" u Bečićima, na kojoj je Vojsci uručena nagrada za potencijal u razvoju zdravstvenog turizma. Zavod za transfuziju krvi uručio je Vojsci zahvalnicu za konstantan i značajan doprinos akcijama dobrovoljnog davanja krvi.

Učešće pripadnika Vojske u akciji dobrovoljnog davanja krvi

Osim prethodno navedenih aktivnosti, tokom 2016. godine, Vojska je civilno-vojnu saradnju unapređivala i kroz sljedeće aktivnosti:

- Učešće na obilježavanju značajnih datuma i drugim svečanostima koje su organizovale lokalne samouprave, strane ambasade i druge civilne institucije (Mojkovačka bitka, Martinićka bitka, Pljevaljska bitka, Bitka na Tuđemilu, Dan pobjede nad fašizmom, Dan nezavisnosti Crne Gore...) slanjem delegacija Vojske, angažovanjem Počasne garde i artiljerijske jedinice za počasne artiljerijske paljbe;
- Saradnju sa medijima, kroz uključanja u radio program, reportaže o životu i radu pripadnika Vojske, promocije vojnog poziva, intervju, učešće u snimanju serije "Božićni ustanak" i drugo;
- Realizaciju mjera iz oblasti rodne ravnopravnosti i rodne perspektive žena u Vojsci;
- Realizaciju mjera iz oblasti izgradnje integriteta;
- Realizaciju Ljetnjeg vojnog kampa za mlade, u kasarnama u Kolašinu i Pljevljima;
- Manifestaciju "Dan otvorenih vrata" u kasarnama u Danilovgradu, Baru, Pljevljima i Kolašinu, kao i na Vojnom aerodromu "Golubovci";
- Učešće na sportskim takmičenjima i podrška organizaciji sportskih takmičenja ("Gađanje iz pištolja velikog kalibra", "Montenegro Open 2016", "8. CISM Futsal Cup For Peace 2016", "23. Podgorički maraton", skijaško takmičenje u Kolašinu;
- Rad u Nacionalnom koordinacionom timu za neproliferaciju oružja za masovno uništavanje, interesornim radim tijelima za integrisano upravljanje granicom i drugim interesornim organima;
- Ispomoć u realizaciji logorovanja i ustupanje poligona za obuku, za potrebe Policijske akademije iz Danilovgrada;
- Podršku Crnogorskom olimpijskom komitetu, Planinarskom savezu Crne Gore, Atletskom savezu Crne Gore i Fudbalskom savezu Crne Gore u organizaciji sportsko-rekreativnih manifestacija;
- Podršku opštinama u realizaciji manifestacija: "Rijekom Zetom", "II biciklijada Pljevlja 2016", atletskih uličnih trka povodom oslobođenja Podgorice, Cetinja i Danilovgrada;

- Potragu za nestalim dječakom Ognjenom Rakočevićem, angažovanjem helikoptera, ronilaca i pješadijskih snaga za traganje;
- Posjete djece iz dječijih vrtića iz Nikšića i Podgorice, učenika osnovnih škola iz Danilovgrada, Nikšića i Podgorice, te studenata u okviru aktivnosti "Studentski info dan" jedinicama Vojske, kao i uređenje školskog dvorišta Osnovne škole "Vojin Popović" u Danilovgradu;
- Podršku nevladinim organizacijama u realizaciji manifestacija: "Bedem fest", "Očistimo Crnu Goru za jedan dan", "Boot Camp Challenge Montenegro", "Sigurna budućnost", "REACT kamp", "Upoznajmo Crnu Goru", "39. Memorijal General Danilo Jauković", "Geo ekološki kamp", "Čakorske igre 2016", "Šatorijada", "Šesti lovčenski maraton", "Kup Crne Gore u streljstvu", "Državno prvenstvo u streljaštvu-vazdušni program", form "To Be Secure" i druge.

2 LOGISTIČKA PODRŠKA

Tokom 2016. godine logistika je funkcionisala efikasnije nego prethodnih godina, zahvaljujući formiranju Odjeljenja za logistiku (G-4) u Generalštabu Vojske.

Težište rada organa i jedinica logistike bilo je na opremanju snaga koje se angažuju u međunarodnim misijama i operacijama; podršci jedinicama Vojske u toku obuke na terenu i na vježbama; te podršci jedinica Vojske angažovanim na podršci civilnim institucijama u kriznim situacijama.

2.1 Opremanje značajnijom borbenom opremom

U toku 2016. godine, Vojska je nastavila sa opremanjem svojih jedinica po NATO standardima dajući prioritet snagama deklarisanim za međunarodne misije i operacije. U prilogu broj 3 je pregled značajnije opreme koja je nabavljena tokom 2016. godine.

Počasna garda je dobila novu gardijsku uniformu, koja je doprinijela vizuelnoj identifikaciji gardista i obezbijedila spoj sa tradicionalnom crnogorskom nošnjom.

Pješadijske jedinice opremljene su uređajima za osmatranje i nišanje u uslovima ograničene vidljivosti, kao i individualnom balističkom zaštitnom opremom.

Pješadijski bataljon opremljen je sa specijalnim vozilom za hemijsko, biološko, radiološko i nuklearno (HBRN) izviđanje "Cobra" čime je specijalizovanoj jedinici Vojske omogućen ulazak u kontaminiranu zonu, izuzimanje radiološko-hemijskih uzoraka i obilježavanje kontaminiranog zemljišta bez direktnog kontakta posade vozila sa kontaminiranom sredinom. Vozilo koje posjeduje i odgovarajuću balističku zaštitu, u narednom periodu biće opremljeno dodatnim uređajima, čime će biti značajno unaprijeđene sposobnosti radiološko-hemijskog izviđanja na državnom nivou.

Terensko vozilo "Mercedes G-Class"

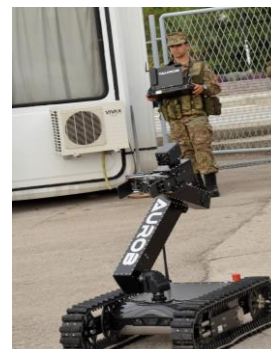

Vozilo za HBRN izviđanje "Cobra"

Jedinica vojne policije opremljena je terenskim vozilima Mercedes G klase.

Osposobljavajući se za izvršenje specifičnih zadataka u borbi protiv improvizovanih eksplozivnih naprava, Inženjerska četa iz Pješadijskog bataljona opremljena je sa robotom "Taurob tracher" koji ima sposobnost izviđanja, lociranja, transporta i neutralizacije neeksplozivnih ubojnih sredstava.

Takođe izvršena je nabavka određene količine municije i nastavnih sredstva za obuku, sanitetskog vozila "Toyota Landcruiser", terenskog vozila za prevoz hrane "Isuzu", medicinske opreme, vojnih uniformi, muzičkih instrumenata, radioničke opreme.

Mobilni robot
"Taurob tracher"

Raketna topovnjača klase "Rade Končar"

Tokom 2016. godine, Mornarica Vojske je preduzela mjere na osposobljavanju plovniha sredstva za patrolne zadatke i zaštitu crnogorskih interesa u južnom Jadranu. Pri kraju je remont školskog broda "Jadran" a u toku je rekonstrukcija raketne topovnjače "R 405".

Oružane snage Sjedinjenih Američkih država donirale su Vojsci sanitetsku opremu za deklarisanu snagu u vrijednosti 99.980,00 USD.

2.2 Logistička podrška jedinicama u izvršavanju misija Vojske

Logističke snage Vojske obezbjeđivale su ishranu, odijevanje i pogonska goriva; održavale ispravnost naoružanja i vojne opreme; obezbjeđivale uslove za unapređenje smještajnih kapaciteta, te unapređivale uslove zaštite na radu, zaštite životne sredine i zaštite od požara.

U saradnji sa "JZU Dom zdravlja Podgorica", realizovani su sistematski pregledi oficira i podoficira Vojske. U klinici "Kodra" je izvršen pregled pripadnika Pomorskog odreda, uz korišćenje barokomore. U saradnji sa "Društvom za zapošljavanje, obrazovanje odraslih, organizovanje i izvođenje profesionalne rehabilitacije, d.o.o.", iz Podgorice, organizovane su obuke u rukovanju sredstvima integralnog transporta za 20 pripadnika Vojske.

Nastavljeno je opremanje i kadrovsko osposobljavanje Voda sanitetske podrške iz sastava Logističkog bataljona. Tokom 2016. godine, shodno zaključcima Vlade Crne Gore, započeto je sa integracijom medicinskih kapaciteta Vojske i Ministarstva unutrašnjih poslova.

Izvršeno je uvezivanje elektronske evidencije medicinskih usluga u Vojsci sa Fondom za zdravstveno osiguranje Crne Gore. Elektronskim uvezivanjem riješen je višegodišnji problem vođenja jedinstvene evidencije medicinske dokumentacije. Tim povodom, Vod sanitetske podrške posjetili su ministar odbrane, ministar zdravlja i ministar unutrašnjih poslova.

U 2017. godini, planirana je popuna Voda sanitetske podrške nedostajućim medicinskim kadrom kako bi ova sanitetska jedinica mogla samostalno da vrši sistematske preglede za pripadnike Vojske. Takođe, planirano je formiranje Vojno-ljekarske komisije koja treba da vrši ocjenu zdravstvene sposobnosti kandidata za vojnike po ugovoru, za vojne dužnosti.

Za ishranu pripadnika Vojske i pripadnika oružanih snaga partnerskih država tokom njihovog boravka u Crnoj Gori, pripremljeno je, dostavljeno i podijeljeno 379.520 obroka hrane.

Angažovanjem transportnih kapaciteta Vojske, ukupno je pređeno 1.624.592 kilometara i realizovano 14.606 moto-časova. Utrošeno je 46.749 litara benzina i 249.201 litara eko-dizela.

Održavanje objekata vršeno je u skladu sa odobrenim sredstvima i sklopljenim ugovorima od strane Ministarstva odbrane. Težište je bilo na održavanju magacina u kojima se čuva vojna oprema, naoružanje i municija, kao i objekata za smještaj ljudstva.

U okviru investicionog održavanja realizovani su sledeći projekti:

- Rekonstrukcija objekta broj 8 u kasarni u Kolašinu, u vrijednosti od 240.000 €;
- Rekonstrukcija objekta broj 10 u kasarni u Danilovgradu, u vrijednosti od 250.000 €;
- Adaptacija objekta Ministarstva odbrane u ulici Vaka Đurovića broj 55, u Podgorici, u vrijednosti od 115.000 €;
- Rekonstrukcija prostorija Operativnog centra Generalštaba Vojske, u vrijednosti od 80.000 €;
- Rekonstrukcija vodotornja na Vojnom aerodromu "Golubovci", u vrijednosti od 170.000 €;
- Rekonstrukcija dvije trafostanice na Vojnom aerodromu "Golubovci" i jedne trafostanice u kasarni u Baru, u vrijednosti od 155.000,00 €;
- Zamjena krova na objektu broj 25 na Vojnom aerodromu "Golubovci", u vrijednosti od 40.000 €;
- Rekonstrukcija objekata za smještaj ljudi na Vojnom objektu "Crni Rt", u vrijednosti od 45.000 €.

U sklopu redovnog održavanja objekata, putem trećeg lica, realizovano je:

- Servisiranje pokretnih kapija, vrata, rampi, hlorigatora, pumpi za vodu i kanalizaciju, u vrijednosti od 45.000 €;
- Servisiranje termo-energetskih postrojenja i ispitivanje gromobranskih instalacija na objektima Ministarstva odbrane i Vojske, u vrijednosti od 60.000 €;
- Rekonstrukcija objekata broj 46 i broj 47 u Vojnom objektu "Kapino Polje", vojne ambulate u Baru, zgrade Komande Mornarice Vojske, stacionarnih čvorišta veze "Durmitor" i "Bjelasica", u vrijednosti od 250.000 €.

Kako je veliki dio vojne opreme bio smještan u neadekvatnim objektima, izvršeno je preseljenje pokretnih sredstava iz Vojnog objekta "Trebjesa" u vojne objekte "Kapino Polje" i "Brezovik". Time je obezbijeđeno propisno skladištenje i efikasnije čuvanje, uz završavanje dokumentacije o stanju pokretnih sredstava.

Što se tiče vazduhoplovno-tehničke podrške realizovani su sljedeći zadaci:

- Izvršeno je opremanje radionice za održavanje vazduhoplova sa savremenom opremom u vrijednosti od 80.000 €;
- Na izvršenje C2 pregleda i modernizaciju, upućen je jedan helikopter a za još jedan helikopter zaključen je ugovor za istu vrstu pregleda, u vrijednosti od 400.000 €;
- Izvršena je nabavka rezervnih dijelova u vrijednosti od 180.000 € i ugovorena je opravka i remont rezervnih djelova i komponenti vazduhoplova, u vrijednosti od 185.000 €.

U 2016. godini, jedna od važnijih aktivnosti logističkih snaga Vojske bila je realizacija zadatka po konceptu "Podrška zemlje domaćina (eng. Host Nation Support)". U septembru i oktobru, pripadnici KFOR-a učestvovali su na vježbi u Bosni i Hercegovini. Tokom njihovog odlaska na vježbi i povratka sa iste, Vojska je na osnovu preuzetih obaveza iz Sporazuma između Crne Gore i NATO o tranzitnim aranžmanima, bila u obavezi da obezbijedi podršku snagama koje su prolazile kroz Crnu Goru. Podrška je podrazumjevala smještaj i ishranu za 185 pripadnika oružanih snaga Republike Portugalije i Republike Mađarske, smještaj 68 vozila, te pratnju konvoja od strane vojne policije Vojske, tokom tranzita kroz Crnu Goru. U okviru logističke podrške navedene aktivnosti, obaveza Vojske je bilo i medicinsko zbrinjavanje lica i održavanje vozila, ali od strane snaga KFOR-a nije bilo zahtjeva za pružanjem ovih oblika logističke podrške.

Delegacija Međunarodne hidrografske organizacije posjetila je Mornaricu i održala sastanak sa predstavnicima drugih institucija iz Crne Gore u cilju dalje izgradnje nacionalnih kapaciteta za hidrografiju i kartografiju.

Tokom 2016. godine, Vojska je nastavila sa adekvatnom logističkom podrškom snaga Vojske angažovanih u međunarodnim misijama i operacijama.

Pripadnici Vojske u međunarodnim misijama i operacijama bili su opremljeni naoružanjem i vojnom opremom, koja je obezbijedila potrebnu zaštitu života i zdravlja ljudstva i obezbijedila uspješno izvršenje dodijeljenih zadataka.

Veliki izazov za Vojsku bila je priprema za angažovanje u novim misijama i operacijama. Pripadnici Vojske koji su upućeni u misiju "MINURSO" u Zapadnoj Sahari u potpunosti su pripremljeni a pripadnici tima za zaštitu brodova u operaciji "ATALANTA" u Džibutiju i vodama Indijskog okeana opremljeni su dodatnom opremom u vrijednosti od 36.000 €.

Medicinska podrška snaga koje se upućuju u međunarodne misije i operacije vršena je u sanitetskim jedinicama Vojske, civilnim zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori i sanitetskim jedinicama stranih oružanih snaga u zonama operacija. Priprema ljudstva za međunarodne misije i operacije obuhvatala je: vakcinisanje; stomatološke pripreme; sistematske preglede u cilju utvrđivanja zdravstvene sposobnosti pripadnika Vojske za upućivanje u misije i operacije; psihološke pripreme pripadnika Vojske i njihovih porodica; kao i medicinsku podršku u slučaju povređivanja ljudstvu tokom obuke za međunarodne misije i operacije. Potrebna vakcinisanja izvršena su na osnovu preporuka "Instituta za javno zdravlje". Zdravstvena zaštita lica za vrijeme boravka u misiji, uređena je međunarodnim ugovorima.

Ministarstvu rada i socijalnog staranja ustupljen je vojni objekat "Trebjesa" u Nikšiću.

Na osnovu zaključaka Vlade Crne Gore, Vojska je tokom godine, donirala razna intendantska pokretna sredstva koja su bila neperspektivna za Vojsku. Sredstva su donirana Republici Makedoniji nakon poplava, kao i javnim ustanovama u Crnoj Gori: Domu starih "Grabovac" u Risnu, "Opštoj bolnici Bar", "Opštoj bolnici Nikšić", Specijalnoj bolnici "Vaso Čuković" u Risnu, Specijalnoj bolnici "Dr. Jovan Bulajić" u Brezoviku i Sudu za prekršaje u Podgorici.

2.3 Rješavanje viškova naoružanja, ubojnih sredstava i drugih pokretnih sredstava

U toku 2016. godine, kroz obezbijedene programe i ugovore, uništene su ili otkupljene određene količine viškova naoružanja i municije. Time su smanjeni bezbjednosni rizici ali još uvijek nijesu u potpunosti eliminisani.

U skladištima Vojske ima oko 2.975,60 tona ubojnih sredstava. Od toga potrebe Vojske su oko 804,67 tona dok je 2.170,93 tone u višku. Rješavanje viškova biće nastavljeno i u narednom periodu. Tokom godine izvršena je prodaja oko 573 tone ubojnih sredstava. Na osnovu ugovora iz prethodnog perioda, od strane komisionara i kupaca preuzeto je oko 326,78 tona ubojnih sredstava. U vojnim magacinima ima oko 970,86 tona ubojnih sredstava koja su prodana a još uvijek nijesu preuzeta.

U okviru programa za demilitarizaciju "MONDEM", u 2016. godini, izvršena je neutralizacija 81,67 tona ubojnih sredstava. Do sada je u okviru ovog programa ukupno neutralisano 1.623,80 tona ubojnih sredstava i 825 komada raznog zastarjelog naoružanja.

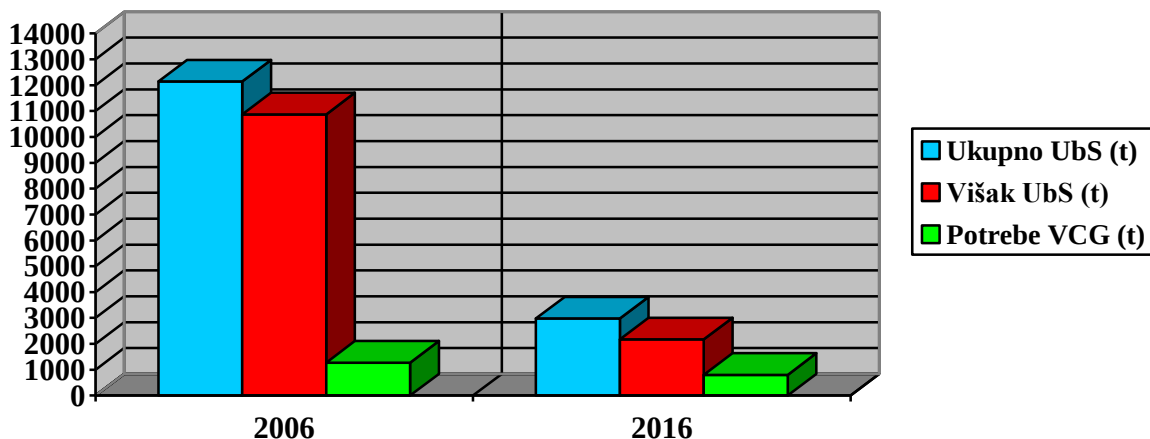
Od 2006. godine do danas, viškovi ubojnih sredstava su smanjeni za 9.169,10 tona.

U skladištima Vojske ima 29.049 komada raznog oružja. Od toga 17.680 komada čini rezervu Ministarstva odbrane i Vojske. U toku 2016. godine prodato je 8.422 komada naoružanja. Od strane komisionara i kupaca, na osnovu ugovora iz prethodnog perioda, preuzeto

je 56 komada naoružanja i drugih borbenih sredstava. Prodato je, a još uvijek nije preuzeto 9.409 komada naoružanja. Izvezeno je 56 komada naoružanja.

U 2016. godini, po osnovu prodaje naoružanja i vojne opreme ukupno je naplaćeno 1.034.570,40 USD i 196.284,25 €.

U toku godine, po principu "staro za novo", nabavljeno je 137,21 tona novoproduktovane municije. Do sada je po osnovu ovog ugovora isporučeno 4.000 bombi ručnih M-75. Isporuka ostale municije očekuje se tokom 2017. godine.

Uporedni pregled količina ubojnih sredstava u skladištima Vojske (u tonama)

Problem suvišnih pokretnih sanitetskih sredstava je aktuelan već nekoliko godina. Rješavanje ovog pitanja u 2016. godini je odloženo jer se na tender nije javio ponuđač za neutralizaciju opasnih materija. Stoga, tek predstoji obiman posao rješavanja viškova sanitetskih sredstava. Radi se o lijekovima sa isteklim rokom upotrebe, sredstvima za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju, te drugim hemikalijama.

U cilju rešavanja viškova određenih vrsta ubojnih sredstava, u saradnji sa NATO agencijom NSPA²⁰ planirano i usaglašeno je uništenje 403,57 tona municije. U tom cilju je opredijeljeno 700.000 € za NATO Fond povjerenja 22 (eng. Trust fund 22), u okviru kojeg će biti riješen višak mornaričke i vazduhoplovne municije velikog kalibara koja je smještena u skladištima ubojnih sredstava "Pristan" i "Taraš". S obzirom da su finansijska sredstva za ovu namjenu već prikupljena, predstoji da NSPA raspiše tender za izbor najpovoljnijeg ponuđača za realizaciju zadatka.

3 ZAŠTITA LICA, OBJEKATA I TAJNIH PODATAKA

U toku 2016. godine, u Vojsci su planski i organizovano preduzimane mjere i aktivnosti za prevenciju i suzbijanje pojava koje ugrožavaju pripadnike Vojske, vojne objekte i vojnu opremu. Posebna pažnja posvećena je preduzimanju mjera zaštite pripadnika Vojske u međunarodnim misijama i operacijama.

3.1 Zaštita lica i objekata

Kvalitetnim planiranjem, organizacijom i primjenom mjera bezbjednosti, dosljednom realizacijom kontrola na svim nivoima, angažovanjem pripadnika Vojne policije i drugim preventivnim mjerama, stanje bezbjednosti u Vojsci tokom 2016. godine je bilo stabilno.

Realizacijom stručno-specijalističkih programa obuke u zemlji i inostranstvu, kao i kroz saradnju sa Upravom policije i Policijskom akademijom u Danilovgradu unaprijeđene su sposobnosti pripadnika Vojske za primjenu mjera bezbjednosti.

²⁰ NSPA – eng. NATO Support and Procurement Agency

Četa vojne policije angažovala je 108 patrola za kontrolu vojnog reda i discipline, 81 saobraćajnu patrolu i izvršila 14.514 protivdiverzionih pregleda dokumenata i objekata. Protiv prekršioca saobraćajnih propisa podnijeto je 7 saobraćajnih prijava, što ukazuje na poboljšanje saobraćajne discipline u odnosu na prethodnu godinu kada je podnijeto 26 prijava.

Primjenom mjera fizičkog i tehničkog obezbjeđenja uspješno su obezbjeđivana štićena lica i objekti u skladu sa *Odlukom o određivanju vojnih objekata i lica koje obezbjeđuje vojna policija*. Pripadnici Vojne policije obezbjeđivali su i strane vojne delegacije, te posebne transporte angažovanjem 168 patrola. Svi zadaci obezbjeđenja lica i objekata protekli su bez vanrednih događaja.

Redovno su vršene procjene ugroženosti skladišta u kojima se čuva naoružanje i ubojna sredstva u saradnji sa Odjeljenjem za vojno obavještajne i bezbjednosne poslove Ministarstva odbrane.

Sistem obezbjeđenja vojnih objekata i dalje karakteriše velika disperzovanost istih i veliki obim angažovanja ljudstva na zadacima obezbjeđenja tih objekata. U toku 2016. godine, Vojska je čuvarskom službom obezbjeđivala 21 vojni objekat, za šta je bilo neprekidno angažovana 212 lica.

Za obezbjeđenje bivšeg vojnog odmarališta "Valdanos", u periodu od 21. jula 2015. godine do 04. avgusta 2016. godine, bila je angažovana privatna firma "Securitas Montenegro", koja je navedenu aktivnost realizovala na osnovu ugovora sa Ministarstvom odbrane, zaključenog nakon javnog tendera.

Sredstva tehničke zaštite primarno se koriste za kombinovanu zaštitu (kombinacija obezbjeđenja ljudstvom i tehničkim uređajima) skladišta ubojnih sredstava.

3.2 Zaštita tajnih podataka

Zaštiti tajnih podataka pridavan je stalan značaj na svim nivoima komandovanja. Zaštita tajnih podataka u Vojsci vršena je u skladu sa Zakonom o tajnosti podataka i podzakonskim aktima kojima je uređena ova oblast. U cilju bolje koordinacije zaštite tajnih podataka Vojske, Ministarstva odbrane i Direkcije za zaštitu tajnih podataka, u Generalštabu Vojske je uspostavljena formacijska dužnost referenta za zaštitu tajnih podataka. Kontinuirano se realizuje obuka iz oblasti zaštite tajnih podataka za sva lica za koje se pokreće postupak za izdavanje dozvole za pristup tajnim podacima.

Formirani su podregistri tajnih podataka za jedinice Vojske u Kasarni "Milovan Šaranović" u Danilovgradu, na Vojnom aerodromu "Golubovci" i u objektu Komande Mornarice Vojske u Baru. Početkom 2017. godine biće stvoreni uslovi za potpuno funkcionisanje navedenih podregistara, odnosno biće moguć rad i sa nacionalnim tajnim podacima do stepena tajnosti "TAJNO".

Tokom 2016. godine nije bilo slučajeva oticanja tajnih podataka kao ni propusta u rukovanju istim, što je potvrđeno tokom inspekcijskog nadzora nad mjerama sprovođenja zaštite tajnih podataka, od strane Odjeljenja za inspekcijski nadzor Ministarstva odbrane.

4 OBUKA, OBRAZOVANJE I STRUČNO USAVRŠAVANJE KADRA

Obuka, obrazovanje i usavršavanje pripadnika Vojske djelovi su jedinstvenog procesa vojnog stručnog osposobljavanja za dostizanje zahtijevanih sposobnosti za izvršavanje dodijeljenih misija i zadataka.

4.1 Obuka pripadnika Vojske

Obuka Generalštaba i jedinica Vojske u 2016. godini je planirana, organizovana i realizovana na osnovu Uputstva za upravljanje obukom, Instrukcije za obuku Generalštaba

Vojske za 2016. godinu, Smjernica za obuku za 2016. godinu, planova bilateralne vojne saradnje i naređenja koja je izdavao Generalštab Vojske.

Detalj sa obuke komande za vođenje operacije

Nakon donošenja Doktrine Vojske, stvorene su pretpostavke i pristupilo se izradi Doktrine obuke Vojske, čije je usvajanje planirano u 2017. godini. Doktrina obuke Vojske treba da predstavlja izraz kolektivnog razmišljanja o načinima, pravcima i mogućnostima obučavanja za operacije u kojima može biti angažovana Vojska.

Na osnovu planskih i organizacionih dokumenata realizovan je niz različitih oblika obuke i kurseva, u skladu sa odobrenim finansijskim sredstvima i potrebama Vojske. Tokom godine, na realizaciju obuke u Vojsci negativano su uticali nedostatak adekvatnog poligona za gađanja naoružanjem velikog kalibra i obimno angažovanje ljudstva na unutrašnjoj službi i vanrednim zadacima.

U cilju iznalaženja adekvatnog poligona za gađanja naoružanjem velikog kalibra, Vojska je tokom 2016. godine izvidjela jednu lokaciju koja zadovoljava uslove za gađanje i pribavila mišljenja od nadležnih državnih institucija. U toku je obrada pribavljene dokumentacije na nivou Ministarstva odbrane.

Individualna obuka i obuka jedinica do nivoa odjeljenja organizovana je sa ciljem stvaranja pojedinca sposobnog za preživljavanje na bojištu i realizaciju zadataka samostalno ili u sastavu tima, posluge, posade ili odjeljenja.

Za vojnike i podoficire na dužnostima do nivoa odjeljenja, izrađena je Lista obaveznih zadataka – LOZ, na osnovu koje je izvršeno provjeravanje i ocjenjivanje njihove opšte osposobljenosti za namjenske zadatke.

Pored osposobljavanja za misiju odbrane, Vojska je uložila značajan napor u sprovođenju kolektivne obuke za zadatke podrške policiji u borbi protiv terorizma i zajedničko djelovanje u slučaju prekomjernog priliva izbjeglica.

Osposobljenost jedinica ranga voda provjeravana je na međunarodnim vojnim vježbama a jedinica ranga čete na nacionalnim vojnim vježbama.

Sa zajedničke obuke specijalnih jedinica Vojske i policije

Težište obučavanja u Vojsci, u 2016. godini, bilo je na:

- Osposobljavanju za učešće u međunarodnim misijama i operacijama;
- Osposobljavanju jedinica deklariranih za ocjenjivanje po Konceptu operativnih sposobnosti;
- Osposobljavanju za pružanje podrške civilnim institucijama u kriznim situacijama;
- Osposobljavanju za podršku policiji u borbi protiv terorizma i zajedničko djelovanje u slučaju prekomjernog priliva izbjeglica;
- Izučavanju stranih jezika;
- Zajedničkom osposobljavanju i demonstracijama dostignutih sposobnosti na međunarodnim vježbama i kursovima.

Za vojnike koji su primljeni u službu u Vojsci tokom 2016. godine, organizovana je osnovna obuka u Centru za obuku, od 05.09. do 29.12.2016. godine. Nakon osnovne obuke na

kojoj je učestvovalo 45 lica, nastavljeno je sa stručnim osposobljavanjem za rad na formacijskim mjestima u jedinicama, u kojima su vojnici na službi.

Tokom redovne obuke, dana 10. juna 2016. godine, u rejonu Podgorice, došlo je do pada helikoptera HN-45M Gama, pri čemu su 2 pripadnika Vojske zadobila teže tjelesne povrede (pukovnik Namik Arifović i potpukovnik Miroljub Antanasijević). Istraga o izroku pada helikoptera još uvijek traje.

Implementacija plana integriteta i rodne ravnopravnosti sprovedena je uz puno angažovanje i kontrolu realizacije od strane instruktora iz Ministarstva odbrane i Vojske, dok je obuka iz oblasti "Trgovina ljudima" realizovana u saradnji sa Kancelarijom za borbu protiv trgovine ljudima.

Futsal ekipa Vojske, kao najbolja crnogorska futsal ekipa, učestvovala je u kvalifikacijama za ligu šampiona

Fizičkoj obuci i sportu u Vojski se daje potrebna važnost. Tokom godine je donijeto novo Uputstvo za provjeru fizičkih sposobnosti. Učešćem pripadnika Vojske na sportskim takmičenjima i manifestacijama u zemlji i inostranstvu aktivno se doprinosilo unapređenju saradnje, razvoju sporta i fizičke kulture.

Na prvenstvu Vojske održanom u dva ciklusa (proljećem i jesenjem) realizovana su takmičenja u orijentiringu, streljaštvu, krosu, atletici i futsalu.

Od 11. do 24.07.2016. godine, realizovan je pilot projekat "Vojni kamp za mlade", koji je Ministarstvo odbrane pokrenulo radi popularizacije vojnog poziva i rada u sistemu odbrane, među omladinom (srednjoškolcima iz III i IV razreda). Ovaj kamp je naišao na pozitivan odziv u srednjim školama, pa se 29 srednjoškolaca prijavilo za pomenuti vid obuke. Više od polovine polaznika bilo je zainteresovano za vojni poziv.

Oružane snage Sjedinjenih Američkih Država sa svojim kadetima svake godine sprovode "Program kulturnog razumijevanja i učenja jezika" u trajanju od tri nedjelje.

U saradnji sa američkom Kancelarijom za odbrambenu saradnju (u Crnoj Gori) za 30 američkih kadeta je realizovan pomenuti program u Crnoj Gori, od 15.07. do 06.08.2016. godine, koji su zajedno sa pripadnicima Vojske obučavani u rukovanju naoružanjem, planinsko-pješadijskim vještinama, sposobnostima preživljavanja, topografiji, savladavanju vodenih prepreka i raftingu na rijeci Tari, te razvijali vojne fizičke sposobnosti.

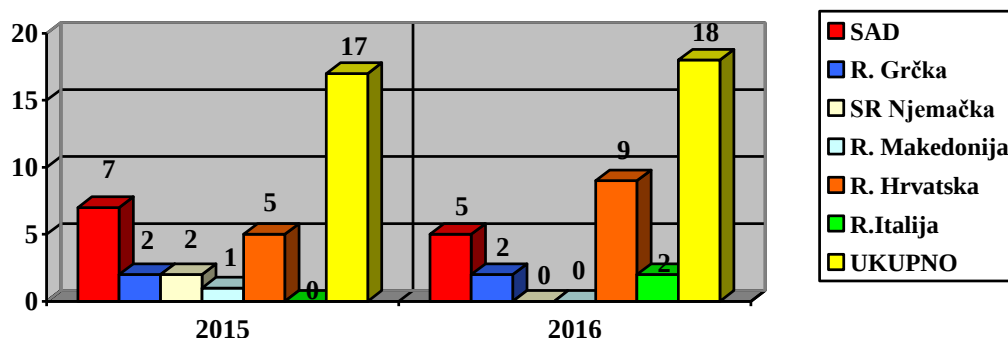

Detalj sa "Vojnog kampa za mlade"

4.2 Obrazovanje i stručno usavršavanje kadra

Ministarstvo odbrane kao nosilac procesa školovanja kadeta i pripadnika Vojske, obezbijedilo je niz aktivnosti za stručno usavršavanje i obrazovanje pripadnika Vojske. Većina programa iz ove oblasti realizovana je u okviru planova bilateralne odbrambene saradnje sa

partnerskim državama. Pregled lica upućenih na usavršavanje u inostranstvu predstavljen je u prilogu broj 5.

Uporedni pregled upućivanja kadra na usavršavanja u inostranstvu

4.3 Izučavanje stranih jezika

Plansko i kontinuirano učenje stranih jezika i u toku 2016. godine imalo je značajno mjesto u procesu sticanja znanja i vještina, kao preduslova za dostizanje zahtijevanog nivoa interoperabilnosti za rad u međunarodnom okruženju. U skladu sa Partnerskim ciljem G-1200 težište je bilo na izučavanju engleskog jezika, osim kog su, u Vojsci izučavani i njemački, italijanski i francuski jezik.

U procesu izbora polaznika kurseva stranih jezika prioritet je bio usavršavanje lica koja se upućuju na štabne i vojno-diplomatske dužnosti u inostranstvo, lica koja se upućuju u međunarodne misije i operacije, kao i pripadnika jedinica deklariranih za kolektivnu odbranu.

Pored angažovanja referentnih institucija iz zemlje i sopstvenog nastavničkog kadra, u cilju unapređenja sposobnosti pripadnika Vojske za korišćenje engleskog jezika, realizovan je PELT²¹ program, pod pokroviteljstvom Velike Britanije i Norveške. PELT program obuhvatao je individualne, kratke specijalističke i intenzivne kurseve, opremanje literaturom i opremanje učionica za učenje stranih jezika odgovarajućom računarskom opremom.

U cilju osavremenjivanja nastave i uvođenja novih metoda za efikasnije izučavanje, engleskog jezika, izvršeno je opremanje biblioteke Centra za obuku sa literaturom i realizovana nastavno-metodička obuka profesora engleskog jezika iz Vojske, u više navrata u zemlji i inostranstvu. Tokom godine u Vojsku su primljena dva referenta za engleski jezik, u Pljevljima i Kolašinu. Vojska je unaprijedila bazu podataka o učenju engleskog jezika.

U dva navrata tokom 2016. godine, test tim Oružanih snaga Bosne i Hercegovine vršio je testiranje zaposlenih u Ministarstvu odbrane i pripadnika Vojske, u cilju verifikacije nivoa poznavanja engleskog jezika. Sertifikate po NATO standardu 6001, steklo je 25 lica (20 oficira, 1 podoficira, 2 vojnika i 2 civilna lica).

4.4 Učešće Vojske na vojnim vježbama u zemlji i inostranstvu

Dostignute vojne i borbene sposobnosti provjeravane su kroz vježbe jedinica Vojske ranga voda, čete i bataljona. Generalštab Vojske učestvovao je u planiranju i ocjenjivanju vježbi jedinica ranga čete i bataljona. Tokom vježbi provjeravane su sposobnosti jedinica da u realnim prostornim uslovima, na terenu, i približnim borbenim uslovima izvršavaju namjenske zadatke, odnosno implementiraju uvježbavane tehnike, taktike i procedure, te da se provjeri funkcionisanje sistema komandovanja u složenim prostornim i vremenskim uslovima.

²¹ PELT – eng. Programme for English Language Training

Vojska je u 2016. godini učestvovala na 11 međunarodnih vježbi sa ciljem unapređenja štabnih procedura za efikasnije komandovanje u međunarodnom okruženju, te poređenje dostignutih operativnih sposobnosti jedinica ranga odjeljenja i voda.

4.4.1 Vojne vježbe u zemlji

Tokom 2016. godine u Crnoj Gori planirano je i izvedeno niz vježbi na svim nivoima komandovanja. Na pojedinim vježbama pored pripadnika Vojske učestvovali su i pripadnici oružanih snaga zemalja u okruženju i članica NATO. Kroz planiranje i realizaciju vježbi, razvijano je sadejstvo kopnenih, vazduhoplovnih, mornaričkih i snaga za podršku. Takođe, vježbe služe i za provjeru funkcionalnosti vojne opreme, kao i za provjeru efikasnosti usvojenih standarda odbrane. NATO standardi i publikacije bili su polazna osnova za pripremu i realizaciju svih vježbi. Dvije najznačajnije vježbe Vojske u Crnoj Gori bile su "Odlučan odgovor 02" i "Plavi horizont 16".

Vježba "Odlučan odgovor 02"

Nacionalna vježba pod nazivom "Odlučan odgovor 02" realizovana je od 06. do 10. juna 2016. godine u okolini Pljevalja, na kojoj je učestvovalo oko 300 pripadnika Vojske i oko 15 stranih ocjenjivača, kontrolora i posmatrača. Cilj vježbe bio je da se izvrši ocjenjivanje dijela jedinica deklariranih za ocjenjivanje u skladu sa *Konceptom operativnih sposobnosti* (OCC) i po NATO programu za ocjenjivanje kopnenih snaga (CREVAL) na nivou NEL-1 a (u poglavlju 5.3. detaljnije su opisani OCC i CREVAL). Na vježbi je ocjenjivački tim NATO uz asistenciju nacionalnih sertifikovanih ocjenjivača, izvršio ocjenjivanje 2. Pješadijske čete iz sastava Pješadijskog bataljona, uz pridodate elemente: Tim vojne policije, Tim HBRN i Tim EOD.

Osim uvida u opremljenost i poznavanje tehnika, taktika i procedura deklariranih snaga, na vježbi su provjerene sposobnosti sadejstva pješadijskih, vazduhoplovnih i logističkih snaga, kao i elemenata veze. Takođe, vježba je iskorišćena i za osposobljavanje Komande Pješadijskog bataljona za proces donošenja vojnih odluka, izradu borbenih dokumenata i komandovanje jedinicom u različitim borbenim situacijama a sve u skladu sa NATO standardima.

Vježba "Plavi horizont 16"

Taktička mornarička vježba "Plavi horizont 16", realizovana je u crnogorskom priobalju i akvatoriji u okolini Bara, u vremenu od 21. do 24. novembra 2016. godine. Cilj vježbe bila je provjera osposobljenosti Mornarice Vojske za reagovanje u slučaju pokušaja brojnijeg ulaska izbjeglica i migranata u Crnu Goru morskim putem. Stoga su na vježbi provjerene sposobnosti Mornarice Vojske za vođenje operacije pomorske blokade, operacije traganja i spašavanja ljudi i objekata na moru, kao i provjeru pomorskih komunikacija između obalske radarske osmatračke stanice sa patrolnim brodovima P-33 i P-34. Boravak patrolnih brodova P-33 i P-34 na otvorenom moru iskorišćen je i za provjeru osposobljenosti posluga artiljerijskih oruđa na brodovima, pa je izvršeno artiljerijsko gađanje iz topova kalibra 20, 30 i 76 milimetara.

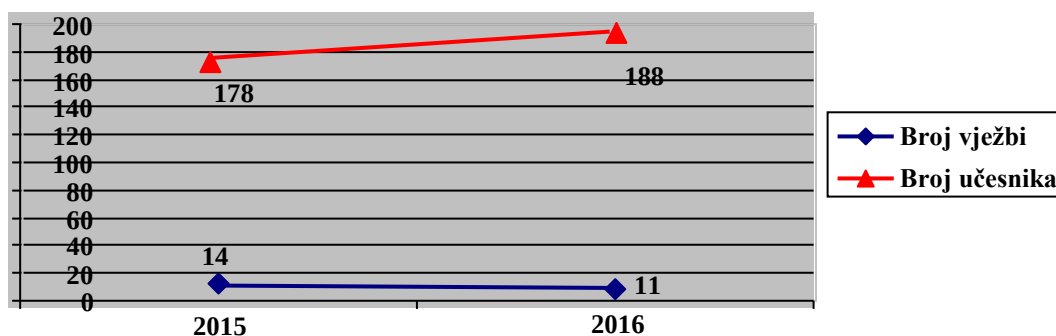
Artiljerijsko gađanje sa brodova Mornarice

4.4.2 Vojne vježbe u inostranstvu

U 2016. godini, pripadnici Vojske učestvovali su na 11 međunarodnih vježbi zemalja članica NATO i Partnerstva za mir, koje su realizovane na vojnim poligonima Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Grčke Republike, Republike Hrvatske, Republike Italije, Republike Litvanije, Republike Makedonije, Savezne Republike Njemačke, Republike

Rumunije, Republike Slovenije i Republike Srbije. U prilogu broj 6 dat je pregled realizovanih vježbi u inostranstvu.

Učešćem na vježbama na pozicijama štabnih elemenata, pripadnici Vojske uvježbavani su za rad u međunarodnim štabovima i komandama, dok su jedinice Vojske uvježbavale namjenske zadatke u sastavu međunarodnih taktičkih jedinica. Na međunarodnim vojnim vježbama, pored borbenih sposobnosti, uvježbavane su i provjeravane sposobnosti reagovanja oružanih snaga na nevojne rizike i prijetnje, odnosno podršku civilnim institucijama u kriznim situacijama.

Podaci o broju vježbi u inostranstvu sa brojem učesnika

Dvije najznačajnije međunarodne vježbe za pripadnike Pješadijskog bataljona, bile su "Combined Resolve VII" i "Immediate Response". Vježba "Combined Resolve VII" realizovana je od 26. avgusta do 16. septembra na vojnom poligonu "Hohenfels" u Saveznoj Republici Njemačkoj. Na vježbi je uvježbavan širok spektar kopnenih operacija u multinacionalnom okruženju. Vježba "Immediate Response" realizovana je u Republici Sloveniji i Republici Hrvatskoj, od 09. do 22. septembra 2016. godine. Na vježbi je osposobljavano štabno osoblje i jedinice za izvođenje operacija podrške miru, sa težištem na operacije pružanja humanitarne pomoći i otklanjanje posledica u slučaju prirodnih ili vještački izazvanih katastrofa. U organizaciju vježbe, koja je jedna od aktivnosti u okviru A-5 Inicijative, bile su uključene Komanda američkih kopnenih snaga za Evropu (United States Army Europe –USAREUR) i oružane snage Republike Hrvatske i Republike Slovenije.

Svoje aktivnosti kroz *Adrion inicijativu*, nastavila je i Mornarica Vojske, učešćem na vježbi u Republici Italiji, od 05. do 17. juna 2016. godine. Vježba je obuhvatala dvije cjeline, simulacionu vježbu "Adrion CAX" i praktičnu upotrebu plovni sredstava "Adrion LIVEX". Na simulacionoj vježbi "Adrion CAX", koja je održana u Simulacionom centru Oružanih snaga Republike Italije u Tarantu, od 12. do 17. juna 2016. godine, učestvovala su tri predstavnika Mornarice Vojske. Cilj ove cjeline vježbe bio je uvježbavanje procedura planiranja i izvođenja multinacionalnih pomorskih operacija, kroz rad na simulatorima. Na drugom dijelu vježbe ("Adrion LIVEX"), od 05. do 17. juna 2015. godine, praktično su uvježbavane pomorske procedure u akvatoriji Republike Italije i sidrenje u lukama Brindizi i Ankona. Na "Adrion LIVEX-u" učestvovao je Patrolni brod P-34 sa 67 članova posade.

Pripadnici Obavještajno-izviđačke čete i Čete vojne policije, učestvovali su na združenoj vježbi specijalnih snaga oružanih snaga zemalja Balkana "BALKAN SHIELD", od 16. do 23. oktobra 2016. godine, koja je realizovana na poligonu za obuku specijalnih jedinica Oružanih snaga Republike Grčke u Leptokariji, a pod okriljem Foruma načelnika generalštabova oružanih snaga zemalja Balkana. Tokom vježbe, pripadnici Vojske uvježbavali su segmente protivterorističke borbe u urbanoj sredini i dejstva na utvrđeni objekat.

Vježba "Cyber Endeavor" sastojala se od četiri seminara, na kojima su pripadnici Vojske provjeravali svoja znanja i uvježbavali pisane NATO procedure, komunikaciju otvorenog i zatvorenog tipa u multinacionalnom okruženju. Vježba je poslužila za provjeru interoperabilnosti informacionog-komunikacionog sistema Ministarstva odbrane i Vojske sa informaciono-komunikacionim sistemom članica NATO.

Vježba "Adriatic Strike", održana je na aerodromu Cerklje kod Novog Mesta u Republici Sloveniji od 02. juna do 11. juna 2016. godine. Tokom vježbe dvije posade helikoptera tipa Gazela H-42/45 uvježbavane su za pružanje bliske vazduhoplovne podrške i medicinsku evakuaciju.

Učešćem na međunarodnim vojnim vježbama unaprijeđene su sposobnosti komandnog i štabnog osoblja Vojske za rad u međunarodnim komandama, primjenu NATO standarda i procedura u komandovanju jedinicama Vojske, te planiranje međunarodnih vojnih vježbi i operacija.

Jedinice Vojske (uključujući i Patrolni brod P-34) koje su učestvovala na međunarodnim vojnim vježbama imale su mogućnost da u odgovarajućem ambijentu provjere dostignute sposobnosti, uporede svoje sposobnosti sa jedinicama oružanih snaga drugih država i dobiju instrukcije za dalji razvoj borbenih sposobnosti. Realizacijom međunarodnih pomorskih vježbi u akvatoriji Jadranskog mora, unaprijeđen je sistem bezbjednosti pomorskog saobraćaja u Jadranskom moru i brzina reagovanja u kriznim situacijama.

Poseban značaj međunarodnih vojnih vježbi jeste što se na njima razvija povjerenje i unapređuje saradnja, kako među oružanim snagama zemalja članica NATO i zemalja regiona, tako i sa oružanim snagama zemalja članica Mediteranskog dijaloga. To je nova dimenzija učešća na međunarodnim vojnim vježbama u 2016. godini.

U 2017. godini, pripadnici Vojske nastaviće učešće na međunarodnim vojnim vježbama, u cilju daljeg razvoja vojnih sposobnosti za uspješnije izvršavanje dodijeljenih misija a posebno za efikasnije planiranje zajedničkih aktivnosti sa NATO partnerima i učešće u NATO vođenim operacijama, a sve u skladu sa očekivanim punopravnim članstvom Crne Gore u NATO, kao i jačanje povjerenja i saradnje među oružanim snagama zemalja Balkana i pojedinih zemalja članica Mediteranskog dijaloga.

5 IMPLEMENTACIJA NATO PROGRAMA

U izvještajnom periodu, kroz intenzivnu implementaciju aktivnosti Programa saradnje sa NATO, Vojska je značajno unaprijedila operativne sposobnosti i iskazala odlučnost u nastavku sprovođenja reformi i obezbjeđenju resursa odbrane potrebnih za dostizanje utvrđenih ciljeva i razvojnih sposobnosti projektovanih u Dugoročnom planu razvoja odbrane.

Dostizanjem projektovanih sposobnosti, jedinice Vojske biće u mogućnosti da zajedno sa saveznicima i partnerima efikasno izvršavaju dodijeljene zadatke na nacionalnom planu, preuzmu obaveze iz okvira punopravnog članstva u NATO i doprinose međunarodnom miru kroz učešće u multinacionalnim operacijama vođenim od strane NATO-a.

Prioritetne aktivnosti u 2016. godini bile su usmjerene na implementaciju Dugoročnog plana razvoja odbrane, punu implementaciju nove organizacijsko formacijske strukture Vojske i prilagođavanje normativnih i strateških dokumenata misijama i zadacima Vojske. Takođe, jedan od važnih prioriteta bilo je unapređenje interoperabilnosti Vojske kroz implementaciju aktivnosti PARP²², opremanje i osposobljavanje deklariranih jedinica kroz Koncept operativnih sposobnosti.

U cilju smanjenja rizika od korupcije u sistemu odbrane nastavljena je realizacija projekta "Izgradnja integriteta u Ministarstvu odbrane i Vojski". U okviru ovog projekta, razvijani su kadrovski kapaciteti, vršena je edukacija ljudstva, a izrađen je i *Priručnik o izgradnji integriteta*

---

²² PARP – Proces planiranja i revizije (eng. Planning and review process), u koji je Crna Gora uključena od septembra 2007. godine, ima za cilj unapređenje sposobnosti i interoperabilnosti, identifikaciju snaga za operacije Partnerstva za mir pod vođstvom NATO, unapređenja transparentnosti planiranja odbrane i pomoći u reformi sistema odbrane. PARP program predstavlja osnovni mehanizam za planiranje snaga, dostizanje NATO standarda i ocjenu napretka u reformama partnerskih država.

u sektoru odbrane. Posebna pažnja posvećena je edukaciji ljudstva koje se upućuje u međunarodne misije i operacije.

U okviru NATO programa "Nauka za mir i bezbjednost" nastavljena je implementacija projekta GEPSUS²³ u okviru kojeg je izvršena dodatna obuka pripadnika Vojske za reagovanje u kriznim situacijama. Pored ranije uspostavljenih GEPSUS centara, na Univerzitetu Crne Gore i Vojnom aerodromu "Golubovci", uspostavljena je i laboratorija za razvoj hardvera i softvera u ovoj oblasti.

Tokom godine nastavljena je implementacija Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti UN, žene, mir, bezbjednost.

Kroz Program unapređenja obrazovanja i obuke - TEEP²⁴, razvijane su individualne sposobnosti pripadnika Vojske u vidu korišćenja Sistema naprednog učenja na daljinu (ADL-Advanced Distributed Learning).

5.1 Implementacija partnerskih ciljeva

Sprovođenjem aktivnosti iz Procesa planiranja i revizije (PARP), Vojska je tokom 2016. godine uspješno implementirala IV paket partnerskih ciljeva i od aprila 2016. godine započela sa implementacijom V paketa partnerskih ciljeva.

Šest partnerskih ciljeva²⁵ iz IV paketa, koji su bili u nadležnosti Vojske, u potpunosti su implementirani, dok V paket sadrži jedan novi partnerski cilj "Vojna podrška civilnim institucijama".

V paket partnerskih ciljeva obuhvata 37 partnerskih ciljeva, od kojih su 22 u nadležnosti Vojske. Struktura partnerskih ciljeva iz nadležnosti Vojske je sljedeća: 4 iz opšteg dijela, 13 iz oblasti Kopnenih snaga, 3 iz oblasti Mornarice i 2 cilja iz oblasti Vazduhoplovstva.

Implementacija partnerskih ciljeva odvijala se kontinuirano, projektovanom dinamikom, u skladu sa definisanim prioritetima i raspoloživim budžetskim sredstvima.

Tokom 2016. godine Vojska je postigla progres u implementaciji partnerskih ciljeva, a on se ogleda u sljedećem:

- Uspješno je implementirana bataljonska organizacija u okviru transformacije Vojske;
- Izrađena je Doktrina Vojske i intenzivno se radilo na izradi nacrtu Doktrine logistike i nacrtu Doktrine obuke;
- Realizacijom *Plana standardizacije za 2016 godinu* obezbijedena je dostupnost NATO standarda odbrane i publikacija u cilju korišćenja istih u svakodnevnom radu Vojske;
- Uspješno je izvršena obuka svih pripadnika Vojske koji su u međunarodne misije i operacije upućeni u 2016. godini ili se planira njihovo upućivanje tokom 2017. godine;
- Nabavkom nove HBRN opreme (vozilo za radiološko-hemijsko izviđanje), inženjerske opreme (zaštitna balistička oprema, robot za manipulisanje eksplozivnim sredstvima) i terenskog sanitetskog vozila značajno su unapređene borbene sposobnosti deklariranih snaga za eventualne međunarodne misije i podršku manevarskim snagama Vojske;
- Deklarisane snage dostigle su potrebnu interoperabilnost sa NATO na nivou NEL-1;

²³ GEPSUS – Obrada geografskih informacija u funkciji bezbjednosti od zagađenja životne sredine unutar urbanih područja (eng. Geographical Information Processing for Environmental Pollution-Related Security within Urban Scale Environments), je projekat zaštite životne sredine i prognoze događaja koji mogu imati katastrofalne posljedice.

²⁴ TEEP – Program unapređenja obrazovanja i obuke (eng. Training and Education Enhancement Programme) je NATO program koji ima za cilj unapređenje transparentnosti obrazovnih aktivnosti u državama članicama NATO i državama partnerima.

²⁵ Implementirani partnerski ciljevi IV paketa: G 0008 (Razvoj koncepta), G 1202 (Obuka prije upućivanja za snage koje se upućuju u misije i operacije u inostranstvu), G 3203 (Nacionalne HUMINT sposobnosti), G 5400 (Medicinska podrška), M 6111 (Pomorska komunikacija) i M 3005 (Poznavanje situacije na moru).

- Unaprijeđene su sposobnosti štabnog osoblja za došenje vojnih odluka i planiranje međunarodnih vježbi po NATO standardima;
- Realizacijom vježbe "Plavi horizont 2016", unaprijeđene su sposobnosti podrške civilnim vlastima u vanrednim situacijama uzrokovanim masovnim prilivom izbjeglica;
- Uspostavljene su osnovne taktičke procedure i kreirani planovi za operacije presretanja na moru, operacije traganja i spašavanja i taktičku komunikaciju na moru;
- Autonomni tim za zaštitu brodova (AVPD) osposobljen je za upućivanje u okviru misije EU NAVFOR "ATALANTA";
- Boarding tim Mornarice Vojske dostigao je zahtijevane sposobnosti zahvaljujući učešću na kursovima i vježbama u zemlji i inostranstvu;
- Nastavljen je proces usvajanja EASA (European Aviation Safety Agency) standarda u oblasti bezbjednosti letjenja, usvajanja nastavnih planova i programa, te sertifikacije letačkog kadra;
- U saradnji sa pripadnicima Oružanih snaga Savezne Republike Njemačke realizovana je praktična obuka za noćno letenje, sa uređajima za noćno gledanje;
- Za potrebe rada Vazduhoplovnog operativnog centra (VOC) pored obuke u Crnoj Gori, u Hrvatskoj je izvršena obuka kadra za rad sa MASE konzolom (Multi AEGIS Site Emulator). Na Vojnom aerodromu "Golubovci" Vojska je adaptirala objekat u građevinskom smislu i nabavila potrebnu informatičko-komunikacionu opremu. Od maja 2016. godine počela je razmjena informacija o stanju u vazдушnom prostoru, sa NATO, u okviru projekta ASDE (Air Surveillance Data Exchange).

Detektovane problematične oblasti u implementaciji partnerskih ciljeva su:

- Nedostatak adekvatnih poligona za specijalističku obuku i bojeva gađanja;
- Nepovoljna starosna struktura pripadnika Vojske;
- Limitirana sposobnost taktičkog transporta snaga i nedovoljan broj lakih oklopnih vozila;
- Ograničene sposobnosti logističke podrške za izvođenje operacija u dužem vremenskom periodu;
- Dinamika dostizanja određenih vojnih sposobnosti nije usklađena sa rokovima opremanja.

Planovi za dalju implementaciju partnerskih ciljeva:

- Implementacija zadataka iz Dugoročnog plana odbrane;
- Dostizanje interoperabilnosti i borbenih sposobnosti deklariranih snaga u skladu sa programima CREVAL i OCC;
- Obezbjedenje poligona za specijalističku obuku i bojeva gađanja oruđima kalibra do 128 mm;
- Nastavak edukacije kadra i sticanje vojnih sposobnosti, kroz školovanja, usavršavanja, vježbe, obuku, učešće u misijama i angažovanje u jedinicama Vojske;
- Izrada Doktrine obuke, Doktrine logistike, publikacija i drugih dokumenata koja obezbjeđuju implementaciju partnerskih ciljeva;
- Integracija snaga deklariranih kroz partnerske ciljeve u snage deklarirane za NATO strukturu snaga (NATO Force Structure – NFS).

Partnerski ciljevi su alati koji su prioritetno namijenjeni razvoju širokog spektra vojnih sposobnosti koje će kvalitativno biti razvijane kroz implementaciju Ciljeva sposobnosti, u narednom periodu.

5.2 Implementacija Plana vojne integracije u NATO

Dobijanjem pozivnice za pristupanje NATO, u decembru 2015. godine, zvanično je otvoren proces pristupanja i integracije Crne Gore u NATO. Uz pozivnicu za pristupanje NATO, Crna Gora je dobila i upitnik koji se odnosi na posvećenost Crne Gore za nastavak reformi. Upitnik obuhvata oblasti koje su procijenjene kao ključne za unapređenje procesa pristupanja

NATO, a to su: politička i ekonomska pitanja, odbrambena pitanja, pitanja po ljudskim i materijalnim resursima, bezbjednosna pitanja i pravna pitanja.

Najveći broj pitanja odnosio se na posvećenost nastavku reformi iz oblasti odbrane, odnosno pitanja iz nadležnosti Ministarstva odbrane i Vojske. Odgovori na navedeni upitnik su pretočeni u Plan nastavka reformi u cilju ispunjenja obaveza i stvaranja preduslova za punopravno članstvo Crne Gore u NATO, koji je prilog Pristupnog protokola, koji je potpisan u maju 2016. godine. Implementacija pomenutog plana predstavlja preduslov za punopravno članstvo Crne Gore u NATO.

U februaru mjesecu, NATO je u Briselu organizovao prvu fazu Inicijalne integracijske konferencije (samo u NATO formatu) na kojoj je formirana NATO radna grupa za pristupanje i integraciju Crne Gore u NATO²⁶ (NATO AIWG), čije vodeće tijelo je NATO Stratezijska komanda za transformacije²⁷ (ACT), a u istu su uključeni predstavnici svih NATO entiteta zaduženih za pojedine oblasti procesa pristupanja i integracije Crne Gore u NATO. Druga faza Inicijalne integracijske konferencije realizovana je u Crnoj Gori u martu mjesecu, uz prisutvo NATO AIWG i Radnog tima Ministarstva odbrane za pristupanje i integraciju (u radni tim Ministarstva odbrane uključeni su i predstavnici Direkcije za zaštitu tajnih podataka). Na ovoj konferenciji usaglašeni su modeli zajedničkog rada NATO i Crne Gore u procesu pristupanja i integracije, određeni predstavnici Crne Gore u NATO AIWG, te definisani planovi za implementaciju i praćenje procesa integracije i procjenu dostignutog nivoa integracije Crne Gore u NATO. Crna Gora je izradila Plan integracije u NATO, na osnovu kojeg je NATO izradio NATO plan podrške²⁸.

Proces pristupanja i integracije sastoji se iz:

- Proces pristupanja: kroz koji se ispunjavaju preduslovi za sticanje članstva u NATO, dostiže zahtijevani nivo sposobnosti definisanih u Minimalnim vojnim zahtjevima²⁹ i Inicijalne operativne sposobnosti za pojedina pitanja;
- Proces integracije: kroz koji se usaglašava nacionalni proces odbrambenog planiranja i u potpunosti usvaja NATO proces odbrambenog planiranja³⁰ i dostižu pune operativne sposobnosti po pitanjima definisanim u Minimalnim vojnim zahtjevima.

Na osnovu Plana reformi, iskustava stečenih u toku implementacije PARP i MAP³¹, te iskustava susjednih zemalja koje su u proteklom vremenu prošle kroz ovaj proces (prvenstveno Republike Hrvatske i Republike Slovenije) izrađen je *Plan vojne integracije Crne Gore u NATO*.

Plan vojne integracije Crne Gore u NATO obuhvata šest oblasti: administraciju; opremanje; strukturu snaga; obuku i vježbe; integrisanje u NATO integrisani sistem protiv-vazdušne i protiv raketne odbrane³²; te komandno-informacione sisteme. Planom su obuhvaćeni zadaci, aktivnosti i mjere koje je neophodno ispuniti kroz proces pristupanja (do sticanja statusa punopravne članice) i procesa integrisanja. Plan je prihvaćen od strane NATO (na prvom sastanku NATO AIWG u Pragu, u maju 2016. godine) i Interesorne komisije za članstvo Crne Gore u NATO. S obzirom da *Plan vojne integracije Crne Gore u NATO* obuhvata višegodišnji period, izrađuju se godišnji planovi integracije.

U okviru procesa pristupanja i integracije realizuju se 2 radna sastanka NATO AIWG i Radnog tima Ministarstva odbrane za pristupanje i integraciju) i 1 integracijska konferencija godišnje. U toku 2016. godine realizovana su dva radna sastanka (prvi, u maju, u Pragu u

---

²⁶ AIWG – eng. NATO Accession and Integration Working Group

²⁷ ACT – eng. Allied Command Transformation

²⁸ eng. NATO Support Plan – NSP

²⁹ eng. Minimum Military Requirements

³⁰ eng. NATO Defence Planning Process – NDPP

³¹ Akcioni plana za članstvo – eng. MAP (Membership Action Plan)

³² eng. NATO Integrated Air and Missile Defence System – NATINAMDS

Republici Češkoj, a drugi u oktobru u Podgorici) i jedna integracijska konferencija³³ (prva faza, u februaru, u sjedištu NATO u Briselu, a druga faza, u martu, u Podgorici).

5.3 Implementacija Koncepta operativnih sposobnosti

Koncept operativnih sposobnosti (Operational Capability Concept Evaluation & Feedback Programme - OCC) je program Partnerstva za mir, koji služi kao sredstvo za unapređenje operativne saradnje između NATO saveza i potencijalnih kontributora u operacijama pod vođstvom NATO-a. Program obezbjeđuje da zemlje koje su partneri sa NATO razviju snage potpuno interoperabilne i sposobne za izvođenje operacija po NATO standardima i procedurama. OCC program ujedno je i glavni mehanizam za ocjenjivanje dostignutog nivoa interoperabilnosti i sposobnosti jedinica deklariranih za učešće u operacijama pod vođstvom NATO-a. Ovaj program kombinuje se sa NATO programima ocjenjivanja borbene spremnosti: AFS³⁴, CREVAL, TACEVAL³⁵, MAREVAL³⁶, SOFEVAL³⁷ i MEDEVAL³⁸.

Vojska je sa implementacijom Koncepta operativnih sposobnosti počela 2009. godine, deklarirajući 1. Pješadijsku četvu (iz Nikšića). Od 2010. godine do 2014. godine realizovana su četiri ocjenjivanja od strane nacionalnih i međunarodnih ocjenjivačkih timova. Nakon ocjenjivanja, u septembru 2014. godine, 1. Pješadijska četa je od *Vrhovne komande savezničkih snaga za Evropu* (SHAPE) dobila sertifikat da je "borbena spremna". Osnovna obaveza ove čete u 2016. godini je bilo održavanje dostignutog nivoa operativnih sposobnosti i priprema za ponovno ocjenjivanje radi zadržavanja sertifikata o borbenoj spremnosti (čija je validnost tri godine), a koje je planirano za septembar 2017. godine.

Krajem 2014. godine, Vojska je za ocjenjivanje deklarirala 2. Pješadijsku četvu (iz Pljevalja), Tim EOD i Tim HBRN iz sastava Pješadijskog bataljona, kao i Tim vojne policije iz sastava Čete vojne policije. Navedene jedinice deklarirane su u okviru jednog borbenog sastava pod nazivom "2. ojačana Pješadijska četa", koja je uspješno realizovala prva dva ocjenjivanja, u oktobru 2015. godine i junu 2016. godine. Tokom razgovora o daljem putu kroz Koncept operativnih sposobnosti (OCC E&F Roadmap Talks) u septembru 2016. godine, predstavnici SHAPE donijeli su zaključak da je 2. ojačana Pješadijska četa na prethodnim ocjenjivanjima pokazala visok stepen interoperabilnosti i dali su preporuku da nastavi sa daljim aktivnostima u okviru Koncepta operativnih sposobnosti i pređe na drugi nivo ocjenjivanja, tj. ocjenjivanja borbene sposobnosti za učešće u NATO vođenim operacijama.

U okviru Koncepta operativnih sposobnosti, SHAPE je u junu 2016. godine, paralelno sa ocjenjivanjem 2. ojačane Pješadijske čete, organizovao "31. kurs za obuku ocjenjivača (ETC 31)". Vojska je bila suorganizator kursa. Na Kursu za obuku ocjenjivača sertifikat za ocjenjivača OCC dobilo je 8 pripadnika Vojske i 38 pripadnika stranih oružanih snaga iz 19 NATO i partnerskih zemalja.

³³ eng. Accession and Integration Conference – AIC

³⁴ AFS – Standardi snaga Združene komande za operacije (eng. ACO Force Standards)

³⁵ TACEVAL – Program ocjenjivanja taktike vazduhoplovnih snaga (eng. Tactical Evaluation Programme of Air-Forces)

³⁶ MAREVAL – Program ocjenjivanja mornaričkih snaga (eng. Maritime Evaluation Programme)

³⁷ SOFEVAL – Program ocjenjivanja snaga za specijalne operacije (eng. Special Operations Forces Evaluation Programme)

³⁸ MEDEVAL – Medicinsko ocjenjivanje (eng. Medical Evaluation)

Tokom 2016. godine Vojska je u NATO školi u Oberamergau u Saveznoj Republici Njemačkoj osposobila i sertifikovana 2 oficira za ocjenjivanje kopnenih snaga po programu CREVAL.

6 MEĐUNARODNA VOJNA SARADNJA

6.1 Realizacija planova multilateralne saradnje

Generalštab Vojske je shodno planiranim budžetskim sredstvima definisao prioritete u realizaciji planiranih aktivnosti međunarodne vojne saradnje u 2016. godini. U skladu s tim, u okviru međunarodne vojne saradnje realizovane su 303 aktivnosti, na kojima je učestvovalo 2398 učesnika, što je izvjesno povećanje u odnosu na prethodnu godinu (302 aktivnosti sa 2090 učesnika). U Crnoj Gori realizovano je 88 aktivnosti sa 1799 učesnika a u inostranstvu je realizovano 215 aktivnosti sa 599 učesnika.

Aktivnosti u okviru međunarodne vojne saradnje realizovane su kroz vježbe, kurseve, seminare, konferencije i druge oblike međunarodne vojne saradnje. Težište je bilo na implementaciji "Individualnog partnerskog programa saradnje (eng. IPCP)", aktivnostima iz multilateralne saradnje u okviru regionalnih projekata i inicijativa (jugo-istočne Evrope, Balkana i Jadranske inicijative) i aktivnostima iz bilateralne saradnje. Težište saradnje usmjereno je na dostizanje interoperabilnosti sa partnerskim zemljama, osposobljavanje personala opredijeljenog za rad u multinacionalnim snagama i štabovima, te unapređenje sposobnosti pripadnika Vojske za rad po NATO procedurama.

Vrsta aktivnosti	2016. godina						2015. godina	
	Inostranstvo		Crna Gora		Ukupno			
	Aktivnost	Učesnika	Aktivnost	Učesnika	Aktivnost	Učesnika	Aktivnost	Učesnika
Kursevi	83	110	9	130	92	241	65	201
Seminari	14	22	5	65	19	87	15	55
Konferencije	31	45	5	126	36	171	36	115
Vježbe	11	133	4	465	15	598	17	449
Sastanci	39	54	5	42	44	96	32	118
Posjete	25	64	35	282	60	346	43	447
Školovanja	8	8	-	-	8	8	8	8
Radionice	14	23	9	71	23	94	16	106
Simpozijumi	4	4	-	-	4	4	1	1
Ostale aktivnosti	22	136	16	618	38	754	29	339
Svega	215	599	88	1799	303	2398	302	2090

Uporedni pregled međunarodnih aktivnosti u 2015. i 2016. godini

Vojska je tokom 2016. godine realizovala deveti ciklus "Individualnog programa za partnerstvo i saradnju (eng. IPCP)", koji je za Vojsku izuzetno značajan s obzirom da Vojska nema vlastite institucije vojnog obrazovanja. U okviru IPCP pripadnici Vojske učestvovali su na 72 aktivnosti (6 aktivnosti u Crnoj Gori i 66 aktivnosti u NATO školama i centrima za obuku).

6.2 Realizacija planova bilateralne saradnje

6.2.1 Saradnja sa Sjedinjenim Američkim Državama

Saradnja sa Sjedinjenim Američkim Državama realizovana je na osnovu Plana vojno-vojne saradnje (koji je usaglašen sa američkom Kancelarijom za odbrambenu saradnju³⁹ u Crnoj Gori) i drugim programima saradnje kao što su IMET i FMS.

³⁹ eng. Office for Defense Cooperation – ODC

U toku 2016. godine realizovane su 22 aktivnosti. Sjedinjene Američke Države su podržale i niz aktivnosti u partnerskim zemljama (Republika Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Republika Makedonija, Savezna Republika Njemačka i Kraljevina Švedska), na kojima su učestvovali i pripadnici Vojske.

U oblasti školovanja najznačajnije aktivnosti su bile: Ratni koledž kopnene vojske, Komandni i generalštabni koledž kopnene vojske, Mornarički štabni koledž, Akademija za glavne podoficire, Strategijski obavještajni kurs i Kapetanski karijerni kurs. Na pomenutim aktivnostima učestvovao je po jedan pripadnik Vojske.

U akvatoriji Boke Kotorske, od 12. do 23. septembra, realizovana je obuka i vježba iz oblasti protivmorskog pretraživanja i podvodnog razminiranja. Nakon uspješno realizovane aktivnosti, Oružane snage Sjedinjenih Američkih Država donirale su Vojsci određenu ronilačku i nastavnu opremu, radi daljeg uvježbavanja operacija pretraživanja i razminiranja.

6.2.2 Saradnja sa državama iz regiona

Tokom 2016. godine Vojska je nastavila značajnu saradnju sa oružanim snagama država iz regiona. Sa Republikom Hrvatskom je nastavljena uspješna zajednička obuka i učešće u misiji "Resolute Support" u Avganistanu. Mornarica Vojske aktivno je učestvovala u aktivnostima ADRION inicijative. U okviru Američko-jadranske povelje (A-5), Vojska je učestvovala na vježbi "Immediate Response 16". Pripadnici Vojske učestvovali su na združenoj vježbi specijalnih snaga zemalja Balkana pod nazivom "Balkan Shield".

Nastavljeno je uspješno školovanje i stručno usavršavanje pripadnika Vojske u zemljama regiona, kao i korišćenje zajedničkih resursa za obuku (Hrvatska vojna škola "Petar Zrinski", Vojna akademija "Mihailo Apostolovski" u Republici Makedoniji, Podoficirska akademija u Republici Hrvatskoj, ABHO centar u Republici Srbiji, centari za operacije podrške miru u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, te centri za učenje jezika u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji). Tokom 2016. godine, na inostranim vojnim akademijama se školovao 31 kadet a 18 starješina se stručno usavršavalo.

Konferencija načelnika generalštabova zemalja Američko-Jadranske povelje A-5, održana u Hrvatskoj, u novembru 2016. godine.

Konferencija načelnika generalštabova zemalja Balkana (Balkan CHODs), održana u Turskoj, u maju 2016. godine.

6.2.3 Saradnja sa ostalim državama

Planovi bilateralne vojne saradnje sa drugim zemljama realizovani su u velikoj mjeri, uz otkazivanje manjeg broja aktivnosti.

Najintezivnija saradnja odvijala se sa oružanim snagama Republike Austrije, Grčke Republike, Savezne Republike Njemačke i Ujedinjenog kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, te oružanim zemljama iz okruženja. Saradnja je obuhvatala: vježbe, konferencije, obuku personala, obuku planinskih i jedinica specijalne namjene, školovanje kadeta na vojnim akademijama, školovanje starješina, kurseve engleskog i drugih jezika, ekspertske razgovore u oblastima odbrambenog planiranja, reagovanja u vanrednim situacijama, obavještajno-bezbjednosnog rada, logistike i infrastrukture, uništavanja viškova naoružanja, vojne sanitetske službe i druge.

Saradnja sa Oružanim snagama Savezne Republike Njemačke primarno se odnosila na školovanje kadeta i pripadnika Vojske, logističku i medicinsku podršku u međunarodnim misijama i operacijama te izučavanju njemačkog jezika.

Saradnja sa Oružanim snagama Republike Austrije primarno se odnosila na razvoj sposobnosti planinskih jedinica i izučavanje njemačkog jezika.

Intenzivna saradnja sa Oružanim snagama Republike Grčke realizovala se kroz zajedničke vježbe, saradnju mornarica dvije zemlje, školovanje 12 crnogorskih kadeta na vojnim akademijama Grčke Republike.

Strateška partnerska konferencija NATO zemalja (Strategic Military Partners Conference – SMPC) održana je u Rumuniji, u oktobru 2016. godine.

7 FINANSIRANJE VOJSKE

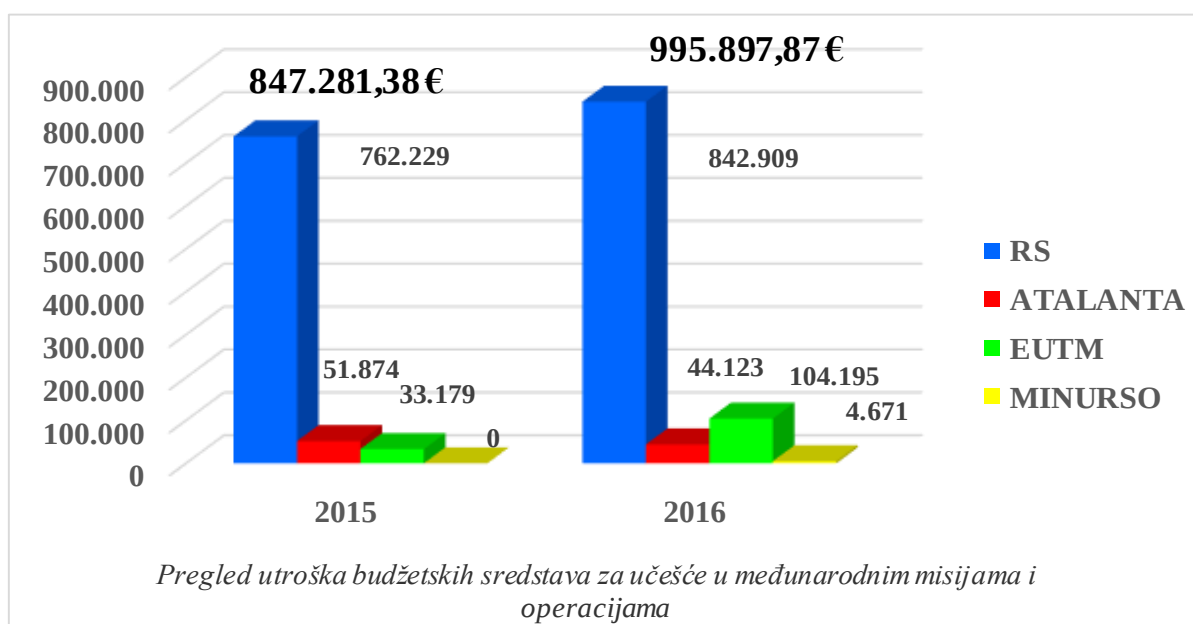
Generalštabu Vojske, po programu Vojska u 2016. godini, uz izvršene izmjene Godišnjeg plana rashoda i prihoda, odobrena su sredstva u iznosu od 33.100.296,84 €.

Realizacija plana rashoda iznosila je 30.656.620,11 €, odnosno oko 93%.

Uslovi za izvršavanje planiranih zadataka bili su na nivou prethodne godine i nijesu negativno uticali na realizaciju planiranih aktivnosti, odnosno na realizaciju plana rashoda i prihoda. Isplata pripadajućih zarada i naknada, kao i gotovinske isplate preko blagajni jedinica, vršene su redovno, što je pozitivno uticalo na standard pripadnika Vojske.

Tokom izvještajnog perioda, posebno mjesto imalo je finansiranje aktivnosti Vojske u međunarodnim misijama i operacijama ("Resolute Support", "ATALANTA", "EUTM" i "MINURSO"). Posebno je značajno da su, od 2015. godine, Sjedinjene Američke Države preuzele plaćanje logističkih troškova pripadnika Vojske u misiji "Resolute Support" u Avganistanu, što je nastavljeno i tokom 2016. godine. Time je tokom godine ostvarena ušteda od oko 400.000,00 €. Ukupni troškovi učešća pripadnika Vojske u međunarodnim misijama i operacijama iznosili su 995.897,87 €. Pregled troškova u međunarodnim misijama i operacijama je dat u prilogu broj 7.

Tokom 2016. godine, znatna sredstva su utrošena za modernizaciju i opremanje jedinica. Zakonom o Budžetu za 2016. godinu, po programu Vojska, za ovu namjenu je odobreno 3.665.316,52 €, od čega je utrošeno 3.346.504,16 €, odnosno oko 91%. Pored sredstava iz tekućeg budžeta, shodno članu 6. stav 4 Zakona o budžetu, odobreno je korišćenje prihoda obezbijedenih putem prodaje naoružanja i vojne opreme, izdavanja neperspektivnih nepokretnosti i pružanja usluga. Ovim je nastavljen pozitivni trend izdvajanja za odbranu, obezbeđeno je ispunjavanje međunarodno preuzetih obaveza, te su obezbijedena sredstva za opremanje Vojske u skladu sa NATO standardima i Partnerskim ciljevima.

Iako, realizacija sopstvenih prihoda nije bila u skladu sa planiranom dinamikom i visinom procijenjenih sredstava, značajna sredstva su pribavljena od prodaje naoružanja i vojne opreme. Ostvareni su prihodi od 1.223.117,90 €, od čega je utrošeno 1.125.098,85 €, odnosno oko 92%.

Ukupno, iz budžeta i iz prihoda, za modernizaciju i opremanje jedinica utrošeno je 3.626.258,80 €.

Odobrena budžetska sredstva po programu "Vojska", strukturno slična prethodnoj godini, obezbjedila su potpuno finansiranje svih aktivnosti Vojske u tekućoj godini. Godišnji plan rashoda i prihoda po pojedinim kontima, kao i realizacija u okviru istih data je u prilogu broj 8.

Za standard pripadnika Vojske posebno je značajno povećanje zarada. Prosječno povećanje zarada na nivo Vojske bilo je oko 17%.

Planirana izdavanja u narednom periodu i utvrđeni limiti potrošnje u srednjoročnom periodu dobra su osnova za dostizanje ciljane strukture troškova i stvaranje uslova za značajnija ulaganja u opremanje i modernizaciju Vojske savremenom opremom i naoružanjem.

ZAKLJUČAK

Primjenom operativnih, materijalnih i administrativnih standarda u sistemu komandovanja i kontrole, obučavanja, obrazovanja, ocjenjivanja, opremanja i upotrebe snaga, Vojska je u 2016. godini obezbijedila potreban nivo sposobnosti za izvođenje dodijeljenih joj misija i zadataka. Unaprijeđene operativne sposobnosti Vojske i aktivno učešće u međunarodnim misijama i operacijama, značajno su doprinijele ostvarenju državnih interesa u procesu evroatlantskih integracija.

Posvećenost ispunjavanju zadataka proisteklih iz misija i integrativnih procesa je bila maksimalna i u skladu sa raspoloživim resursima Vojske. Preduzete mjere, na obezbjeđenju uslova za bezbjedno izvršavanje zadataka Vojske, doprinijele su smanjenju rizika po život i zdravlje pripadnika Vojske, iako su realizovani veoma složeni zadaci, kako u Crnoj Gori tako i u inostranstvu.

Najznačajnija dostignuća Vojske u 2016. godini bila su:

- Realizacija aktivnosti iz Plana vojne integracije u NATO;
- Uspješno učešće u međunarodnim misijama i operacijama "Resolute Support", "ATALANTA", "EUTM" i "MINURSO" i pripreme za upućivanje AVPD u operaciju "ATALANTA";
- Organizacija nacionalne vježbe "Odlučan korak 02" i Kursa za obuku ocjenjivača po Konceptu operativnih sposobnosti, sa ocjenjivanjem borbene spremnosti 2. ojačane Pješadijske čete;
- Održavanje dostignutog nivoa sposobnosti snaga za nacionalne odbrambene zadatke;
- Realizacija aktivnosti iz programa saradnje i preuzetih obaveza prema NATO-u;
- Realizacija aktivnosti iz IPCP i planova bilateralne saradnje u cilju implementacije partnerskih ciljeva i dostizanja zahtijevanog nivoa interoperabilnosti;
- Nastavak intenzivne međunarodne vojne saradnje sa težištem na zemlje regiona;
- Nastavak obrazovanja i usavršavanja na vojnim akademijama, stručnim oficirskim kursovima, komandno-štabnim i ratnim školama u inostranstvu;
- Otvaranje Vazduhoplovnog operativnog centra;
- Organizovanje posjete Vazduhoplovstvu i Vojnoj instalaciji Vojske od strane predstavnika OEBS po "Bečkom dokumentu 2011";
- Podizanje nivoa ispravnosti plovniha objekata, sa težištem na remontu Školskog broda "Jadran";
- Unapređenje potrebnih sposobnosti Mornarice Vojske, sa težištem na integraciji nacionalnog sistema pomorske bezbjednosti i međunarodnoj saradnji pomorskih snaga;
- Povećanje obima učešća jedinica Vojske na međunarodnim vojnim vježbama;
- Prihvatanje i implementacija NATO standarda u skladu sa raspoloživim resursima i zahtjevima iskazanim u partnerskim ciljevima;
- Popuna jedinica Vojske sa vojnicima po ugovoru;
- Opremanje deklariranih snaga za učešće u međunarodnim operacijama i jedinica Vojske u skladu sa zahtjevima koji proističu iz partnerskih ciljeva;
- Razvoj vojnih medicinskih sposobnosti u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova;
- Nastavak rješavanja viškova vojne opreme i unapređenje skladištenja ubojnih sredstava;
- Nastavak infrastrukturnog uređenja kasarni i poligona u cilju unapređenja obuke.

Izazovi koji opterećuju Vojsku su:

- Nedostatak transportnih helikoptera i intenzivno isticanje resursa helikoptera kojima Vojska sada raspolaže;
- Nedostatak savremenog radara za nadzor vazdušnog prostora;
- Starost brodova i potreba za modifikacijom brodskih oružanih i drugih sistema;
- Nedostatak vojnog poligona za izvođenje vježbi i gađanja sa oruđima većeg kalibra;
- Značajan dio vojne infrastrukture u vojnim objektima je dotrajaao i neuslovan za rad;

- Zastarjela vojna opreme i viškovi ubojnih sredstava za čije je čuvanje angažovan značajan broj pripadnika Vojske;
- Otežana nabavka vojne opreme, čak i u uslovima obezbijedenih finansijskih sredstava, usljed nezainteresovanosti firmi da prodaju specifičnu vojnu opremu u malim količinama;
- Sporo rješavanje stambenih potreba pripadnika Vojske;
- Nepovoljna starosna struktura podoficira Vojske.

U realnom vojno-bezbjednosnom okruženju, u skladu sa materijalnim mogućnostima i odobrenim finansijskim sredstvima, saradnjom sa partnerskim zemljama i institucijama i organima značajnim za odbranu i bezbjednost Crne Gore, definisani su budući ciljevi razvoja odbrambenog sistema i rizici koji bi mogli usporiti ili ugroziti dostizanje potrebnog nivoa razvoja vojnih sposobnosti.

U 2017. godini pažnja će biti posvećena pravovremenom planiranju i predviđanju aktivnosti Vojske iz sve tri misije. Posebna pažnja biće posvećena racionalnom trošenju sredstava iz odbrambenog budžeta, koji će omogućiti nastavak reforme sistema odbrane, modernizaciju Vojske i afilijaciji snaga deklariranih za doprinos NATO-u.

Težišne aktivnosti Vojske u 2017. godini biće:

- Realizacija aktivnosti iz Plana vojne integracije u NATO;
- Reorganizacija Vojske u cilju prilagođavanja trenutne organizacijsko-formacijske strukture, strukturi snaga deklariranih za doprinos NATO-u;
- Realizacija aktivnosti iz IPCP i planova bilateralne saradnje u cilju implementacije ciljeva sposobnosti i dostizanja zahtijevanog nivoa interoperabilnosti i borbene spremnosti;
- Afilijacija snaga⁴⁰ deklariranih za doprinos NATO-u i usklađivanje sposobnosti deklariranih jedinica Vojske sa zahtjevima jedinica partnerskih država u čijem će sastavu biti jedinice Vojske.
- Unapređenje i provjera dostignutih sposobnosti kroz učešće u međunarodnim misijama i operacijama;
- Unapređenje kapaciteta i sposobnosti snaga angažovanih u izvršavanju nacionalnih odbrambenih zadataka;
- Organizacija vježbe "Odlučan odgovor 17" i ocjenjivanje radi završavanja sertifikata o borbenoj spremnosti 1. Pješadijske čete;
- Nastavak intenzivne međunarodne vojne saradnje sa težištem na učešću na međunarodnim vježbama;
- Nastavak obrazovanja i usavršavanja na vojnim akademijama, stručnim oficirskim kursovima, komandno-štabnim i ratnim školama u inostranstvu;
- Opremanje deklariranih snaga za učešće u međunarodnim operacijama i jedinica Vojske u skladu sa zahtjevima koji proističu iz partnerskih ciljeva;
- Uspostavljanje sistema kontrole vazdušnog prostora Crne Gore angažovanjem vazduhoplova partnerskih država i razvoj sposobnosti Vazduhoplovnog operativnog centra;
- Podizanje nivoa ispravnosti fregate i priprema iste za buduće angažovanje u sastavu međunarodnih pomorskih snaga;
- Dalji razvoj vojnog medicinskog centra i razvoj sposobnosti medicinskih snaga deklariranih za kolektivnu odbranu;
- Unapređenje kvaliteta životnog standarda pripadnika Vojske kroz valorizaciju neperspektivne vojne imovine i rješavanje stambenih potreba pripadnika Vojske;
- Nastavak rješavanja viškova vojne opreme i unapređenje skladištenja ubojnih sredstava;

---

⁴⁰ *Afilijacija snaga* predstavlja proces određivanja jedinica Vojske u okviru međunarodnih snaga opredijeljenih za zajedničku odbranu, popune komandi međunarodnih jedinica, zajedničke obuke, te kontrole i ocjenjivanja borbene spremnosti deklariranih jedinica od strane međunarodne komande, kojoj je potčinjena jedinica Vojske.

- Nastavak infrastrukturnog uređenja kasarni i poligona u cilju unapređenja obuke.

Vojska je dostigla visok stepen operativnih sposobnosti i interoperabilnosti. Proces pristupanja NATO-u i deklarisanje značajnih snaga za buduće angažovanje u međunarodnim operacijama, pokazatelj su značajnog napora koje je Vojska uložila tokom 2016. godine. Ujedno to je i velika obaveza za naredni period a posebno nakon afilijacije snaga Vojske u okviru međunarodnih snaga.

Članstvom u NATO-u i implementacijom koncepta kolektivne bezbjednosti i odbrane, Vojska će se fokusirati na određene sposobnosti i shodno tome reorganizovati svoje jedinice. Proces pristupanja NATO-u iziskuje izmjene i dopune *Zakona o upotrebi jedinica Vojske u međunarodnim snagama i učešću pripadnika civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu*, kako bi se nacionalni sistem odbrane efikasno prilagodio budućem angažovanju formacijskih jedinica van granica Crne Gore.

Razvoj zajedničkih sposobnosti kontrole vazdušnog prostora i mora, te uspostavljanje koordinisanog sistema zaštite vazdušnog prostora Crne Gore od strane vazduhoplova partnerskih oružanih snaga predstavljaju izazov za Vojsku, a posebno u početnom periodu zajedničkog djelovanja.

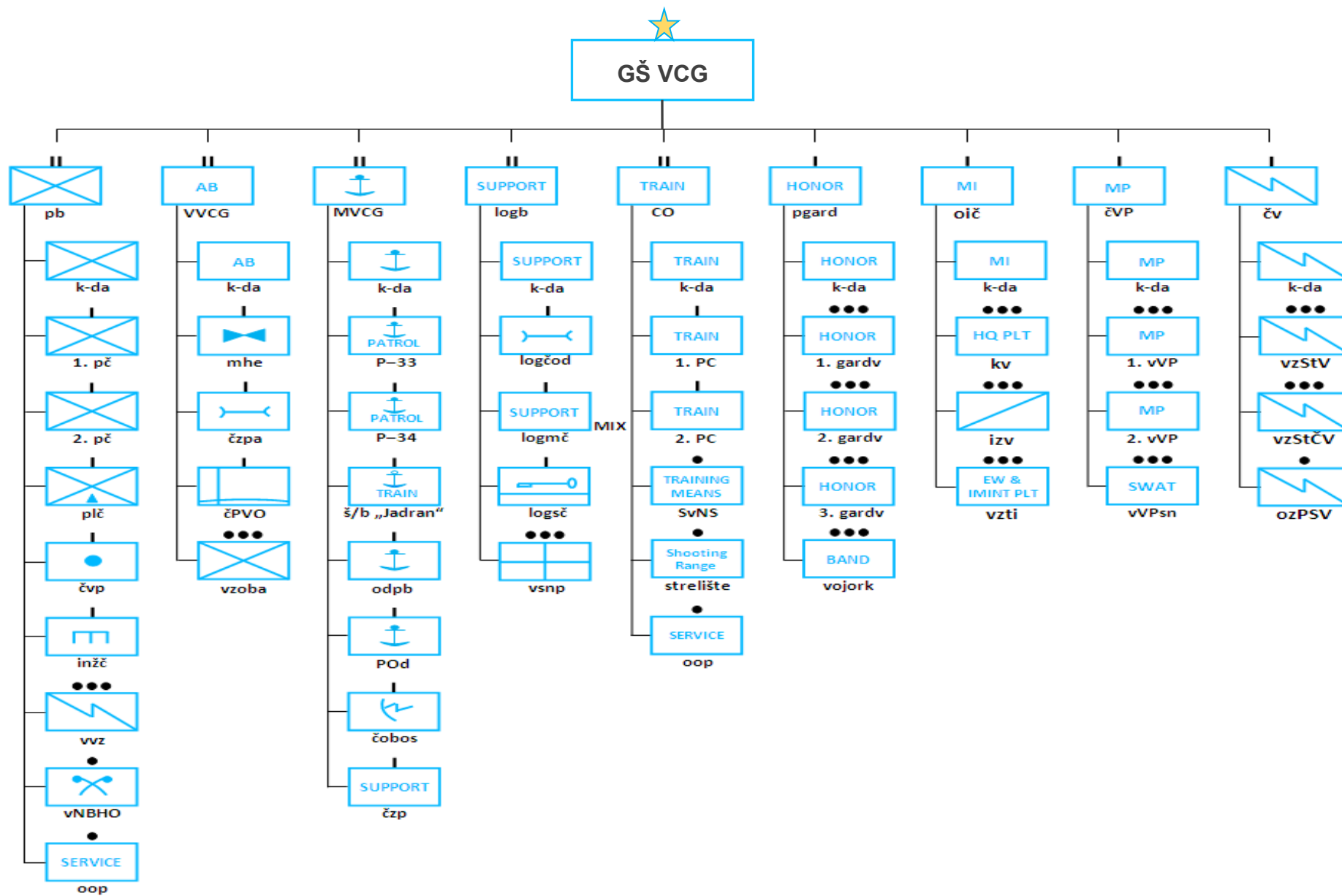
Dostizanje interoperabilnosti i vojne sposobnosti za zajedničko vođenje operacija sa oružanim snagama zemalja članica NATO-a zahtijeva hitno i temeljno prilagođavanje administrativnih, operativnih i materijalnih kapaciteta. Posebno je potrebno unaprijediti transportne kapacitete, kako za kopneni manevar, tako i za prevoženje vazdušnim putem i morem. U tom cilju, Vojska će imati izazov da u saradnji sa saveznicima obezbijedi brz manevar deklariranih jedinica.

Realizacijom navedenih prioriteta u radu, tokom 2017. godine, uz odgovarajuću stručnu i materijalnu podršku saveznika, Vojska će biti sposobna da odgovori izazovima i međunarodnim preuzetim obavezama, u skladu sa Ustavom i zakonima.

PRILOZI

- Prilog broj 1: Organizacijsko – formacijska struktura Vojske Crne Gore
- Prilog broj 2: Pregled kadeta na obrazovanju na vojnim akademijama
- Prilog broj 3: Pregled opremanja jedinica Vojske ključnom opremom
- Prilog broj 4: Pregled učešća pripadnika Vojske na sportskim takmičenjima
- Prilog broj 5: Pregled lica na usavršavanju u inostranstvu
- Prilog broj 6: Pregled realizovanih vježbi u inostranstvu
- Prilog broj 7: Pregled troškova za učešće u međunarodnim misijama i operacijama
- Prilog broj 8: Pregled realizacije Godišnjeg plana rashoda i prihoda

ORGANIZACIJSKO – FORMACIJSKA STRUKTURA VOJSKE

PREGLED KADETA NA OBRAZOVANJU NA VOJNIM AKADEMIJAMA

R.br.	Zemlja domaćin	Naziv škole	Ime i prezime kadeta	Smjer	Trajanje obrazo- vanja	Trenutna godina obrazo- vanja	Završetak obrazo- vanja
1.	Republika Grčka	Akademija kopnene vojske, Atina	Miloš Uskoković	Artiljerija, smjer naoružanje	pripremna + IV	III	2019
2.			Milivoje Lončar	Kopnena vojska	pripremna + IV	pripremna	2021
3.		Vazduhoplovna akademija, Atina	Kristina Bačić	Avijacija	pripremna + IV	III	2018
4.			Lazar Novićević	Elektro- telekomunikacije	pripremna + IV	III	2018
5.			Mihailo Kovačević	Avijacija	pripremna + IV	II	2019
6.			Veljko Mićović	Tehnička služba	pripremna + IV	II	2019
7.			Marko Radosavović	Tehnička služba	pripremna + IV	I	2020
8.			Nikola Đurović	Avijacija	pripremna + IV	pripremna	2021
9.			Danilo Joksimović	Tehnička služba, vazduhoplovna	pripremna + IV	pripremna	2021
10.		Akademija Ratne mornarice, Atina	Bojan Đokić	Tehnička služba, mornarička	pripremna + IV	II	2019
11.			Miloš Krivokapić	Tehnička služba, mornarička	pripremna + IV	II	2019
12.		Pomorska vojna akademija	Filip Ćorac	Oficir palube	pripremna + IV	pripremna	2021
13.	Republika Makedonija	Vojna akademija, Skoplje	Mladen Galević	Kopnena vojska	IV	IV	2017
14.			Marko Bajović	Kopnena vojska	IV	IV	2017
15.			Aleksandar Nikezić	Kopnena vojska	IV	III	2018
16.			Vuk Čobeljić	Kopnena vojska	IV	III	2018
17.			Miladin Dakić	Kopnena vojska	IV	II	2019
18.			Miljana Ivanović	Kopnena vojska	IV	II	2019
19.			Anica Stevović	Kopnena vojska	IV	II	2019
20.			Anđela Bubanja	Kopnena vojska	IV	II	2019
21.			Nemanja Gačević	Kopnena vojska	IV	I	2020
22.			Martin Pantović	Kopnena vojska	IV	I	2020
23.			Biljana Dulović	Kopnena vojska	IV	I	2020

R.br.	Zemlja domaćin	Naziv škole	Ime i prezime kadeta	Smjer	Trajanje obrazo- vanja	Trenutna godina obrazo- vanja	Završetak obrazo- vanja
24.	Sjedinjene Američke Države	Pomorska akademija, Anapolis	Jovana Perošević		IV	IV	2017
25.			Ajan Šahman		IV	III	2018
26.			Nikola Pejović		IV	II	2019
27.		Vojna Akademija West Point, New York	Nevena Nikolić		IV	II	2019
28.	Republika Italija	Vazduhoplovna akademija, Pozzuoli	Andrija Božović	Avijacija	IV	I	2020
29.		Akademija kopnene vojske, Modena	Danilo Lalić	Kopnena vojska	IV	I	2020
30.	Republika Hrvatska	Vojna akademija, Zagreb	Peko Nikolić	Inženjerija	IV	III	2018
31.			Mitar Šimun	Tehnička služba	IV	I	2020

Prilog broj 3

PREGLED OPREMANJA JEDINICA VOJSKE ZNAČAJNIJOM OPREMOM

R.br.	Predmet	Vrijednost u €
1.	Balistička zaštitna oprema	69.000,00
2.	Optički osmatrački uređaji	200.000,00
3.	Taktički radio uređaji i sistemi	249.918,92
4.	Municija i nastavna sredstva za obuku	219.500,00
5.	Robot sa pratećom opremom za EOD tim	100.000,00
6.	HBRN oprema	171.000,00
7.	Oprema za Bording tim	28.888,18
8.	Izviđačko vozilo HBRN (po ugovoru iz 2015. godine)	549.000,00
9.	Terenska vozila za vojnu policiju (po ugovoru iz 2015. godine)	539.400,00
10.	Terenska vozila za potrebe Mornarice Vojske	36.000,00
11.	Terensko sanitetsko vozilo (po ugovoru iz 2015. godine)	109.063,00
12.	Terensko vozilo za prevoz hrane (po ugovoru iz 2015. godine)	47.000,00
13.	Putničko vozilo	194.500,00
14.	Radionička oprema i rezervni dijelovi za vazduhoplove, motorna vozila i mornarička plovna sredstva	607.825,98
15.	Oprema za radionicu za održavanje vazduhoplova	80.000,00
16.	Borbena medicinska oprema za deklarisanu snagu (donacija)	99.980,00
17.	Medicinska opreme	24.717,16
18.	Vojne uniforme	1.089.320,30
19.	Muzički instrumenati	24.999,81
20.	Rashladni sistem za Školski brod „Jadran“	38.521,49
21.	Oprema za povećanje svjesnosti situacije na moru	30.773,44

Prilog broj 4

PREGLED UČEŠĆA PRIPADNIKA VOJSKE NA SPORTSKIM TAKMIČENJIMA

Takmičenja i manifestacije po kategorijama		Nazivi takmičenja i manifestacija		Broj učesnika	Ukupno učesnika	
Sportska takmičenja i manifestacije u Crnoj Gori	Sportsko prvenstvo Vojske Crne Gore	Pvenstvo Vojske u streljaštvu (kasarna u Danilovgradu)		48	216	
		Prvenstvo Vojske u krosu (kasarna u Danilovgradu)		40		
		Prvenstvo Vojske u orijentiringu (Trebjesa Nikšić)		32		
		Prvenstvo Vojske u futsalu (kasarna u Danilovgradu)		96		
	Nacionalna takmičenja	Ulične trke	Cetinje	4	73	
			Danilovgrad	5		
			Podgorica	5		
		Kros u organizaciji Atletskog saveza Crne Gore u Podgorici		2		
		Futsal liga Crne Gore		18		
		Državno takmičenje u gađanju iz pištolja, Danilovgrad		6		
		Državno takmičenje u gađanju iz pištolja, Sutorman, Bar		6		
		Otvoreno prvenstvo u streljaštvu, Danilovgrad		9		
		Lovčenski maraton		3		
		Podgorički polumaraton		12		
		Podgorički maraton		3		
		Međunarodno takmičenje	Takmičenje u praktičnom streljaštvu IPCC			3
	Memorijalna takmičenja	Fudbalski turnir "Šaki, Obro i Tomo" (u kasarni u Danilovgradu)		42	60	
		Memorijalna trka "Mijailo Perišić"		18		
Takmičenja u inostranstvu		Međunarodno takmičenje u Futsalu, Split, Republika Hrvatska		17	17	

Prilog broj 5

PREGLED LICA NA USAVRŠAVANJU U INOSTRANSTVU

Čin	Ime i prezime	Period usavršavanja	Država domaćin i mjesto usavršavanja	Napomena
ppk	Miodrag Vuksanović	19.06.2015. 10.06.2016.	SAD Karlajl	Ratni koledž
maj	Velimir Obradović	19.06.2015. 10.06.2016.	SAD Fort Laevenworth, Kansas	Komandno-štabni koledž
pbb	Goran Đurković	25.07.2016. 21.06.2017.	SAD Newport, Rhode Island	Mornarički štabni koledž
kkv	Zoran Samardžić	22.07.2015. 17.06.2016.	SAD Newport, Rhode Island	Mornarički štabni koledž
por	Danko Kovačević	18.04.2016. 03.11.2016.	SAD Fort Benning, Georgia	Manevarski kapetanski karijerni kurs
ppk	Živojin Burić	05.09.2016. 30.06.2017.	Republika Hrvatska Zagreb	Komandno-štabna škola
kk	Zoran Ivanovski	05.09.2016. 30.06.2017.	Republika Hrvatska Zagreb	Komandno-štabna škola
ppk	Zoran Vukadinović	07.09.2015. 30.06.2016.	Republika Hrvatska Zagreb	Komandno-štabna škola
maj	Muhamed Bučan	07.09.2015. 30.06.2016.	Republika Hrvatska Zagreb	Komandno-štabna škola
zas	Amir Ibišević	06.09.2015. 01.07.2016.	Republika Hrvatska Zagreb	Visoka podoficirska škola
svlk	Davorin Smolović	05.09.2016. 30.06.2017.	Republika Hrvatska Zagreb	Visoka podoficirska škola
des	Nikola Radonjić	19.10.2015. 19.02.2016.	Republika Hrvatska Zagreb	Osnovna podoficirska škola
des	Rako Rašković	05.09.2016. 09.12.2016.	Republika Hrvatska Zagreb	Osnovna podoficirska škola
des	Veselin Marović	05.09.2016. 09.12.2016.	Republika Hrvatska Zagreb	Osnovna podoficirska škola
pk	Sara Rakočević	05.09.2015. 03.02.2017.	Republika Italija Taranto	Specijalizacija za oficire palube
pk	Lazar Knežić	05.09.2015. 03.02.2017.	Republika Italija Taranto	Specijalizacija za oficire palube
ppr	Andrijana Strujić	11.07.2016. 02.06.2017.	Republika Grčka Atina	Vojna akademija, Grčki tehnički trening centar
ppr	Aladin Hadrović	11.07.2016. 23.06.2017.	Republika Grčka Atina	Vojna akademija, Pješadijska škola

Prilog broj 6

PREGLED REALIZOVANIH VJEŽBI U INOSTRANSTVU

R.br.	Naziv vježbe	Mjesto	Značajnija borbena sredstva	Broj lica	Vrijeme
1.	"MIR"	Hrvatska		21	11.-15.07.2016.
2.	"COMBINED RESOLVE VII"	Njemačka		30	26.08.-16.09.2016.
3.	"IMMEDIATE RESPONSE"	Hrvatska		31	09.-22.09.2016.
4.	"BALKAN SHIELD"	Grčka		10	16.-23.10.2016.
5.	"PLATINUM WOLF"	Srbija		6	09.-21.05.2016.
6.	"JOINT EFFORT"	Albanija		2	19.-30.09.2016.
7.	"REGEX"	Bosna i Hercegovina		2	22.-27.10.2016.
8.	"CYBER ENDEAVOR"	Rumunija Crna Gora Makedonija Litvanija		7	23-25.02.2016. 26-28.04.2016. 21-23.06.2016. 13-15.09.2016.
9.	"ADRIATIC STRIKE"	Slovenija	dva helikoptera Ho-42/45 Gazela	8	02.-11.06.2016.
10.	"ADRION CAX" "ADRION LIVEX"	Italija	Patrolni brod P34	3 67	12.-17.06.2016. 05.-17.06.2016.
11.	"ASTRAPI"	Grčka		1	20.-22.09.2016.
Ukupno pripadnika Vojske				188	

Prilog broj 7

**PREGLED TROŠKOVA ZA UČEŠĆE U MEĐUNARODNIM MISIJAMA I
OPERACIJAMA**

R.br.	Opis	Iznos u €	%
Misija "Resolute Support"			
1.	Novčane naknade za učešće u misiji – dnevnice	752.630,00	89,29
2.	Obuka u inostranstvu – dnevnice	29.225,50	3,47
3.	Ostali troškovi obuke u inostranstvu	13.599,65	1,61
4.	Obuka u Crnoj Gori – trupne dnevnice	558,00	0,07
5.	Troškovi transporta	22.826,68	2,71
6.	Telekomunikacione usluge (oprema i zakup interneta)	12.240,00	1,45
7.	Troškovi obilaska kontingenata	1.829,40	0,22
8.	Ostali troškovi (gotovina)	10.000,00	1,19
Ukupno		842.909,23	100
Operacija "ATALANTA"			
1.	Novčane naknade za učešće u misiji – dnevnice	32.550,00	73,77
2.	Troškovi transporta	456,00	1,03
3.	Troškovi logističke podrške	11.116,80	25,20
Ukupno		44.122,80	100
Misija "EUTM"			
1.	Novčane naknade za učešće u misiji – dnevnice	35.190,00	33,77
2.	Troškovi transporta	51.450,00	49,38
3.	Telekomunikacione usluge (zakup interneta)	1.320,00	1,27
4.	Nacionalna kontribucija	16.234,84	15,58
Ukupno		104.194,84	100
Misija "MINURSO"			
1.	Novčane naknade za učešće u misiji – dnevnice	4.071,00	87,15
2.	Troškovi transporta	0	-
3.	Troškovi logističke podrške	600,00	12,85
Ukupno		4.671,00	100
Ukupno sve misije i operacije		995.897,87	

Prilog broj 8

PREGLED REALIZACIJE GODIŠNJEG PLANA RASHODA I PRIHODA

Konto	Naziv	Odobreno €	Realizovano €	%
4111	Neto zarade	10.284.800,00	10.280.753,85	99,96
4112	Porez na zarade	1.506.594,15	1.503.808,73	99,82
4113	Doprinosi na teret zaposlenog	3.834.489,81	3.825.061,09	99,75
4114	Doprinosi na teret poslodavca	3.262.163,49	3.261.481,62	99,98
4115	Opštinski prirez	230.390,01	206.471,43	89,62
4122	Stanovanje i odvojeni život	1.101.000,00	1.066.063,49	96,83
4123	Naknada za prevoz	148.500,00	148.022,47	99,68
4125	Otpremnine	23.100,00	11.319,24	49,00
4127	Ostale naknade	1.410.457,20	1.199.931,35	85,07
4131	Administrativni materijal	657.875,95	634.302,81	96,42
4132	Materijal za zdravstvenu zaštitu	64.350,00	24.905,39	38,70
4133	Materijal za posebne namjene	900.000,00	749.404,25	83,27
4134	Rashodi za energiju	580.000,00	489.628,27	84,42
4135	Rashodi za gorivo	1.111.425,00	797.051,05	71,71
4139	Ugovorene usluge	512.550,00	257.556,98	50,25
4141	Službena putovanja	153.000,00	152.698,52	99,80
4142	Reprezentacija	27.989,36	27.973,82	99,94
4143	Komunikacione usluge	90.300,00	65.140,91	72,14
4145	Usluge prevoza	786.000,00	774.858,99	98,58
4147	Konsultantske usluge	47.000,00	20.545,95	43,71
4148	Usluge stručnog usavršavanja	50.930,00	21.442,47	42,10
4149	Ostale usluge	234.414,00	174.578,35	74,47
4152	Tekuće održavanje građevinskih objekata	240.000,00	175.059,35	72,94
4153	Tekuće održavanje opreme	610.900,00	357.085,37	58,45
4191	Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	14.400,00	13.950,00	96,88
4193	Izrada i održavanje softvera	85.000,00	77.978,77	91,74
4195	Kontribucije za članstvo	11.800,00	4.224,70	35,80
4196	Komunalne naknade	242.000,00	152.703,33	63,10
4199	Ostalo	97.655,00	77.142,06	78,99
4316	Jednokratne socijalne pomoći	40.000,00	39.501,45	98,75
4318	Ostali transferi pojedincima	247.896,35	242.175,96	97,69
4319	Ostali transferi institucijama	28.000,00	20.300,00	72,50
4415	Izdaci za opremu	2.132.292,52	2.030.207,21	95,21
4416	Izdaci za investiciono održavanje	1.553.024,00	1.316.296,95	85,86
4630	Otplata obaveza iz prethodnih godina	800.000,00	456.990,35	57,12
Ukupno		33.100.296,84	30.656.620,11	92,62